

Ruimtelijke Onderbouwing Bedijkte Waal

Projectomschrijving	Bedijkte Waal
Documentnummer	AMMD-0014091

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Procedures	5
1.2.1	Procedure Projectplan Waterwet	5
1.2.2	Omgevingsvergunning	5
1.2.3	Het bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland	7
1.2.4	Verklaring van geen bedenkingen	7
1.2.5	Crisis- en herstelwet van toepassing	7
1.3	Ruimtelijke Onderbouwing	7
1.4	Leeswijzer	8
2.	Planbeschrijving	9
2.1	Huidige situatie	9
2.2	Gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal	10
3.	Beleid en wet- en regelgeving	13
3.1	Beleid en wet- en regelgeving op rijksniveau	13
3.1.1	Nationale Omgevingsvisie	13
3.1.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	14
3.1.3	Deltaprogramma 2021	15
3.1.4	Nationaal Waterplan 2016-2021	15
3.1.5	Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM)	16
3.2	Beleid en wet- en regelgeving op provinciaal niveau	17
3.2.1	Omgevingsvisie Noord-Holland 2050	17
3.2.2	Omgevingsverordening NH2020	17
3.2.3	Kader Ruimtelijke Kwaliteit Dijkversterking Hoorn-Amsterdam (KRK)	19
3.2.4	Leidraad Cultuurhistorie 2018	19
3.2.5	Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk 2009	20
3.2.6	Watervisie 2021 'Buiten de oevers' en het Uitvoeringsprogramma 2016 - 2021	21
3.3	Beleid en wet- en regelgeving op regionaal niveau - Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	22
3.3.1	Waterprogramma HHNK 2016 - 2021	22
3.4	Beleid en wet- en regelgeving op gemeentelijk niveau	23
3.4.1	Structuurvisie Zeevang 2040, Vitaal perspectief	23

4.	Toetsing milieu- en omgevingsaspecten	24
4.1	Inleiding	24
4.2	Water	25
4.2.1	Waterparagraaf	25
4.2.2	Conclusie	27
4.3	Natuur	27
4.3.1	Natura 2000-gebieden	28
4.3.2	Natuurnetwerk Nederland en Weidevogelleefgebieden	28
4.3.3	Beschermde soorten	29
4.3.4	Conclusie	29
4.4	Landschap	29
4.4.1	Kader Ruimtelijke Kwaliteit	30
4.4.2	Leidraad Landschap en Cultuurhistorie	30
4.4.3	Beeldkwaliteitsplan voor de Westfrieze Omringdijk	32
4.4.4	Conclusie	33
4.5	Cultuurhistorie	33
4.5.1	Cultuurhistorische waarden	33
4.5.2	Conclusie	35
5.	Maatschappelijke en financiële uitvoerbaarheid	36
5.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	36
	BRO-overleg	36
	Zienswijzen 36	
	Vaststellingsfase	36
	Beroepsfase 36	
	Doorkijk vervolg	37
5.2	Financiële uitvoerbaarheid	37
5.2.1	Grondverwerving	37
5.2.2	Regelingen voor schadevergoeding	37
5.2.3	Financiering	38
5.2.4	Conclusie financiële uitvoerbaarheid	38
	Bijlage 1 Bestemmingsplantoets	39

1. Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor de dijkversterking, de te doorlopen procedures en de plek van deze Ruimtelijke onderbouwing daarin. Er wordt afgesloten met een leeswijzer.

1.1 Aanleiding

Om de waterveiligheid op orde te brengen worden de Markermeerdijken in opdracht van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) versterkt door de Alliantie Markermeerdijken (verder: de Alliantie)¹.

Ten behoeve van deze dijkversterking is in september 2018 het Projectplan Waterwet Versterking Markermeerdijken² (verder: PPW MMD), met kenmerk AMMD-000339 (18.0214632) vastgesteld. Dit PPW MMD is onherroepelijk geworden na de uitspraak op 22 april 2020 van de Raad van State³. Na de inwerkingtreding van het PPW MMD zijn de versterkingsoplossingen voor de diverse modules en secties, zoals opgenomen in het PPW MMD, nader uitgewerkt tot een aanlegontwerp. Hierbij is, zoals gebruikelijk tijdens ontwerpprocessen, gewerkt van grof naar fijn. Gedurende de nadere uitwerking van de versterkingsoplossing en de wijze van uitvoering ter hoogte van de Bedijkte Waal (module 4, sectie HE-5, dijkpaal 63 tot 67) bleek de daar voorziene constructieve versterking (damwand en verankering), op basis van nadere inzichten, onacceptabele (uitvoerings)risico's op onder meer het gebied van waterveiligheid met zich mee te brengen. Voor deze locatie is een gewijzigde versterkingsoplossing uitgewerkt te weten: een binnenwaartse berm, in combinatie met de al in het PPW MMD voorziene buitenwaartse asverschuiving.

De gewijzigde versterkingsoplossing verschilt daarmee alleen aan de binnenzijde van de dijk met de versterkingsoplossing in het PPW MMD, namelijk een binnenwaartse berm in plaats van een constructieve versterking. Deze versterkingsoplossing verschilt aan de binnenzijde met de eerder gekozen oplossing, maar blijft aan de buitenzijde gelijk.

Strijdigheid vigerende bestemmingsplan

De inrichting van het gebied op de locatie waarvoor een gewijzigde versterkingsoplossing is voorzien, ter hoogte van de Bedijkte Waal, is voor een deel in strijd met het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 van de gemeente Edam-Volendam. De voorgenomen ontwikkeling kan planologisch mogelijk worden gemaakt middels een wijziging van de reeds verleende omgevingsvergunning⁴ strijdig gebruik (artikel 2.1 lid c Wabo jo. artikel 2.12 lid 1 aanhef en onder a sub 3 Wabo). De aanvraag heeft alleen betrekking op de wijzigingen ten opzichte van de omgevingsvergunning van 31 oktober 2018. De aanvraag voor deze wijziging van de omgevingsvergunning moet een ruimtelijke onderbouwing bevatten. Deze onderbouwing is in dit rapport verwoord.

¹ HHNK heeft om het project Markermeerdijken te kunnen realiseren ervoor gekozen om al vroegtijdig in het bouwproces te kunnen beschikken over de kennis en ervaring van een marktpartij (een consortium onder leiding van Boskalis Nederland met consortiumpartners VolkerWessels ondernemingen, KWS Infra en Van Hattum en Blankevoort). Opdrachtgever en opdrachtnemer hebben samen de Alliantie Markermeerdijken gevormd die aan de lat staan voor het maken van het ontwerp, het verkrijgen van de benodigde vergunningen en ontheffingen, de uitvoering van de versterking en aan het eind van de werkzaamheden het opleveren van een veilige en in de omgeving ingepaste dijk aan HHNK.

² Dit Projectplan Waterwet is te verkrijgen via: https://www.noord-holland.nl/Actueel/Terinzageleggingen/Goedkeuringsbesluit_projectplan_Versterking_Markermeerdijken/Projectplan_Waterwet/Projectplan_Waterwet

³ AbRvS 22 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1125

⁴ Omgevingsvergunning versterking Markermeerdijken, kenmerk 1073018/1139054, zaaknummer 5194263, OLO-nummer 3096693, d.d. 31 oktober 2018

1.2 Procedures

1.2.1 Procedure Projectplan Waterwet

Het Ontwerp Projectplan Waterwet Bedijkte Waal wordt voorbereid met toepassing van de projectprocedure, zoals vastgelegd in paragraaf 5.2 van de Waterwet. Gedeputeerde Staten (GS) van de Provincie Noord-Holland coördineren in het kader van deze projectprocedure de vergunningverlening en de terinzagelegging van de (ontwerp)besluiten. Het Ontwerp Projectplan Waterwet wordt samen met een ontwerp omgevingsvergunning voor de activiteiten strijdig gebruik en wijzigen provinciaal monument gelijktijdig in procedure gebracht.

1.2.2 Omgevingsvergunning

Omgevingsvergunning strijdig gebruik

Vigerend bestemmingsplan

Op de locatie waarvoor een gewijzigde versterkingsoplossing is voorzien, ter hoogte van de Bedijkte Waal (module 4, sectie HE-5 tussen dijkpaal 63 tot 67)), gelden de volgende bestemmingsplannen:

- Bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016, vastgesteld d.d. 13 april 2017;
- Parapluperziening parkeren c.a., onherroepelijk d.d. 14 juni 2018.

Het Paraplubestemmingsplan parkeren c.a. kent geen relevante bepalingen voor dit project. Om deze reden is niet getoetst aan dit bestemmingsplan.

Op grond van het bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 gelden de volgende bestemmingen en aanduidingen:

- Dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering (artikel 30);
- Enkelbestemming Agrarisch met waarden (artikel 5);
- Enkelbestemming Natuur (artikel 11);
- Enkelbestemming Verkeer (artikel 17);
- Dubbelbestemming Waarde-Archeologie 3 (artikel 24);
- Dubbelbestemming Waarde-Archeologie 5 (artikel 26);
- Dubbelbestemming Waarde-Landschap (artikel 28);
- Gebiedsaanduiding vrijwaringszone - dijk (artikel 34.4).

Figuur 1 geeft een uitsnede van de verbeelding van bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016⁵ ter plaatse van voorgenomen ontwikkeling. Het benodigde aanvullende ruimtebeslag als gevolg van de gewijzigde versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal is weergegeven met een rode arcering. Voor nadere toelichting gewijzigde versterkingsoplossing, zie paragraaf 2.2.

⁵ IMRO code: NL.IMRO.0385.BuitengebiedZ2016-VG02

Figuur 1: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 ter plaatse van de gewijzigde versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal

Planologische strijdigheid

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is een bestemmingsplantoets opgesteld, zie bijlage 1 bij deze Ruimtelijke onderbouwing. Uit de bestemmingsplantoets komt naar voren dat de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal niet past binnen de bepalingen van de enkelbestemmingen 'Agrarisch met Waarden' (artikel 5) en 'Natuur' (artikel 11) van bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 voor het deel waar niet tevens de dubbelbestemming 'Waterstaat-waterkering' (artikel 30) geldt. In de planregels is bij de enkelbestemming 'Agrarisch met Waarden' en 'Natuur' geen mogelijkheid opgenomen voor het realiseren van een dijkversterking. In figuur 1 is met een paarse contour aangegeven op welke gronden er sprake is van planologisch strijdig gebruik.

De voorgenomen ontwikkeling kan planologisch mogelijk worden gemaakt middels een wijziging van de reeds verleende omgevingsvergunning strijdig gebruik (artikel 2.1 lid c Wabo jo. artikel 2.12 lid 1 aanhef en onder a sub 3 Wabo), mits er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Onderhavige Ruimtelijke Onderbouwing is opgesteld ten behoeve van de wijziging van de omgevingsvergunning strijdig gebruik.

Omgevingsvergunning provinciaal monument

Ter uitvoering van het Projectplan Waterwet Bedijkte Waal dient naast een omgevingsvergunning strijdig gebruik, ook een wijziging van de reeds verleende omgevingsvergunning (kenmerk 1073018/1139054, d.d. 31 oktober 2018) voor de activiteit wijzigen provinciaal monument aangevraagd (artikel 2.2, lid 1 onder b Wabo) en verleend te worden. De aanvraag heeft dus alleen

betrekking op de wijzigingen ten opzichte van de vergunning van 31 oktober 2018. Deze vergunning doorloopt de hiervoor bedoelde gecoördineerde procedure.

Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden

In artikel 5.10 van de Waterwet is bepaald dat voor de uitvoering van het projectplan geen omgevingsvergunning is vereist voor een aanlegactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, van de Wabo.

1.2.3 Het bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland
De Wabo kent als uitgangspunt dat er per project één bevoegd gezag is. Dit bevoegd gezag is vervolgens verantwoordelijk voor de verlening en de (bestuursrechtelijke) handhaving van de omgevingsvergunning. Als basisregel kent de Wabo het bevoegd gezag toe aan burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project (in hoofdzaak) zal worden uitgevoerd.

In dit geval is echter sprake van een uitzondering op deze hoofdregel, namelijk de uitzondering betreffende een project van provinciaal belang. Bij een project van provinciaal belang kunnen Gedeputeerde Staten van de provincie bevoegd gezag zijn indien ten behoeve van de verwezenlijking van een project via een omgevingsvergunning wordt afwijken van het bestemmingsplan (artikel 2.4 lid 2 Wabo in combinatie met artikel 3.1, aanhef en onder b van het Besluit omgevingsrecht (Bor)). De Versterking Markermeerdijken valt in deze categorie. Dit omvangrijke project ligt in meerdere gemeenten. Daarnaast overstijgt het waterveiligheidsaspect het niveau van het gemeentelijk belang. Om deze redenen is sprake van een project van provinciaal belang. Op basis hiervan is er door Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland voor gekozen om als bevoegd gezag op te treden.

1.2.4 Verklaring van geen bedenkingen

De voorgenomen ontwikkeling betreft een project van provinciaal belang. Het bevoegd gezag voor het verlenen van de omgevingsvergunning is Gedeputeerde Staten. Op grond van artikel 6.5, eerste lid Bor, gelezen in samenhang met artikel 3.1, aanhef en onder b Bor dient door Provinciale Staten een verklaring van geen bedenkingen te worden afgegeven. De omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan kan pas worden verleend, nadat Provinciale Staten heeft verklaard dat het hier geen bedenkingen tegen heeft.

1.2.5 Crisis- en herstelwet van toepassing

Op de voorgenomen ontwikkeling is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Het project valt namelijk in de namelijk categorie 7.3 van bijlage I, de aanleg of wijziging van waterstaatswerken als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid Waterwet. Daarmee vallen het projectplan Waterwet en alle overige besluiten voor de uitvoering van de maatregelen onder de werking van deze wet.

1.3 Ruimtelijke Onderbouwing

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling wordt de omgevingsvergunning versterking Markermeerdijken (kenmerk: 1073018/1139054, d.d. 31 oktober 2018) gewijzigd voor het deel van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal dat strijdig is met de bepalingen van het vigerend bestemmingsplan. In voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing wordt

alleen de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal toegelicht en worden de gevolgen behorend bij dit voornemen beschreven. Ten behoeve van de (gedeeltelijke) tijdelijke demping van De Weel is reeds een omgevingsvergunning verkregen om tijdelijk af te wijken van het bestemmingsplan⁶. In voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing wordt gebruik gemaakt van de reeds uitgevoerde onderzoeken en waar nodig aangevuld met nieuwe onderzoeken die zijn opgesteld voor het gewijzigde ontwerp.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de huidige situatie en de gewijzigde versterkingsoplossing. Hoofdstuk 3 toetst de voorgenomen ontwikkeling aan de beleidsmatige kaders van het Rijk, de provincie, de regio en de gemeente. De mogelijke gevolgen van de voorgenomen ontwikkeling op de relevante milieuaspecten en andere omgevingsaspecten worden toegelicht in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

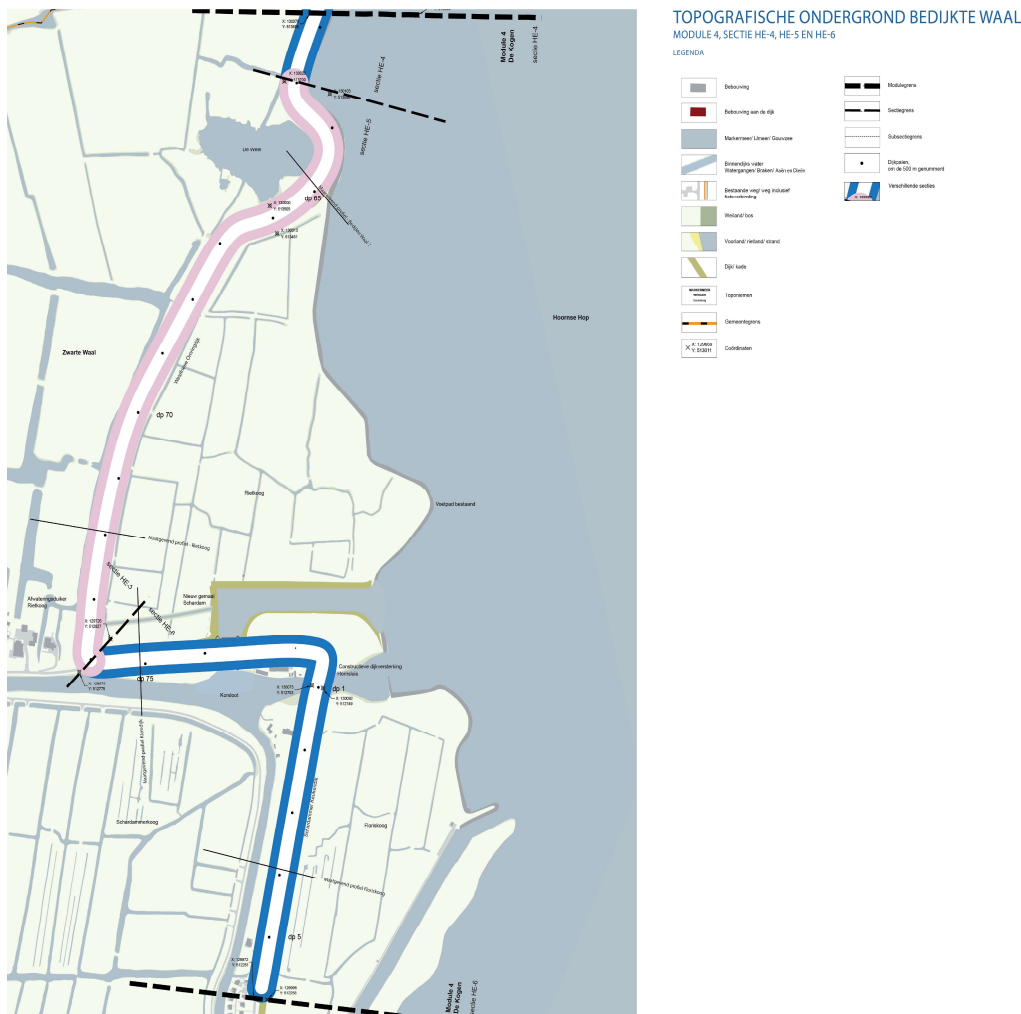
⁶ Omgevingsvergunning voor het tijdelijk dempen van de bedijkte Waal (De Weel/Het Wiel) ten behoeve van het uitvoeren van dijkversterkingswerkzaamheden bij module 4, onderdeel projectversterking Markermeerdijken. Zaaknummer 9643392, documentnummer 18616171, OLO nummer 520289, d.d. 2 september 2020.

2. Planbeschrijving

Dit hoofdstuk beschrijft eerst de oplossing die in de Ruimtelijke onderbouwing Versterking Markermeerdijken is opgenomen. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de noodzaak tot van de gewijzigde versterkingsoplossing en wat de gewijzigde versterkingsoplossing behelst. Tot slot wordt ingegaan op de uitvoering de versterkingsoplossing en het beheer en onderhoud.

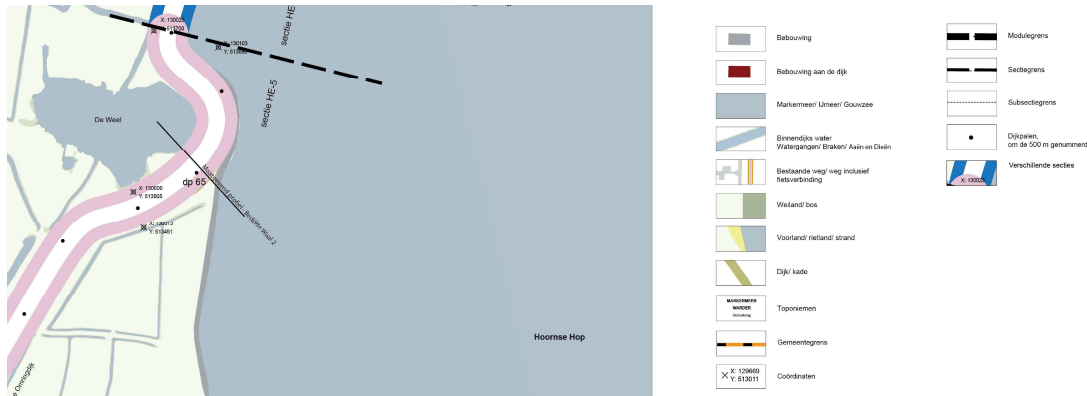
2.1 Huidige situatie

Module 4 ligt in de gemeente Edam-Volendam ten noorden van Schardam. De totale lengte van de module is 2.350 meter. De module bestaat uit secties HE-4 tot en met HE-6 en loopt van dijkpaal 61⁺⁸⁰ tot en met 06. Figuur 2 geeft de ligging van module 4, inclusief de drie secties (blauw en roze gekleurd) weer. De dijk voldoet niet meer aan de wettelijke veiligheidsnorm.

Figuur 2: Topografische ligging module 4

De aanpassing betreft een deel van sectie HE-5. De gehele sectie loopt van dijkpaal 63 tot 74. De aanpassing heeft slechts betrekking op het dijktraject tussen dijkpaal 63 tot 67 en heeft een lengte van circa 400 meter. Figuur 3 geeft de locatie van de Bedijkte Waal weer.

Figuur 3: Huidige situatie en ontwerp Bedijkte Waal

Kenmerken van de huidige dijk zijn:

- De dijk bij de Bedijkte Waal behoort tot de Westfriese Omringdijk, die is aangewezen als provinciaal monument.
- De dijk kent hier een sterke kromming, een zogenaamde kaap. Aan de binnenzijde van de kaap ligt de binnendijkse poel (wiel) De Weel. Dit is een overblijfsel van een de dijkdoorbraak die plaatsvond in 1675.
- Het strandje De Weel, buitendijks gelegen ter plaatse van dijkpaal 63, wordt gebruikt door recreanten.
- Buitendijks grenst de dijk direct aan het Markermeer en daarmee ook aan het Natura-2000 gebied Markermeer & IJmeer.
- De weg, gecombineerd met fietspad, ligt op de berm van de dijk.
- Op de kruin van de dijk ligt een (gras)voetpad.

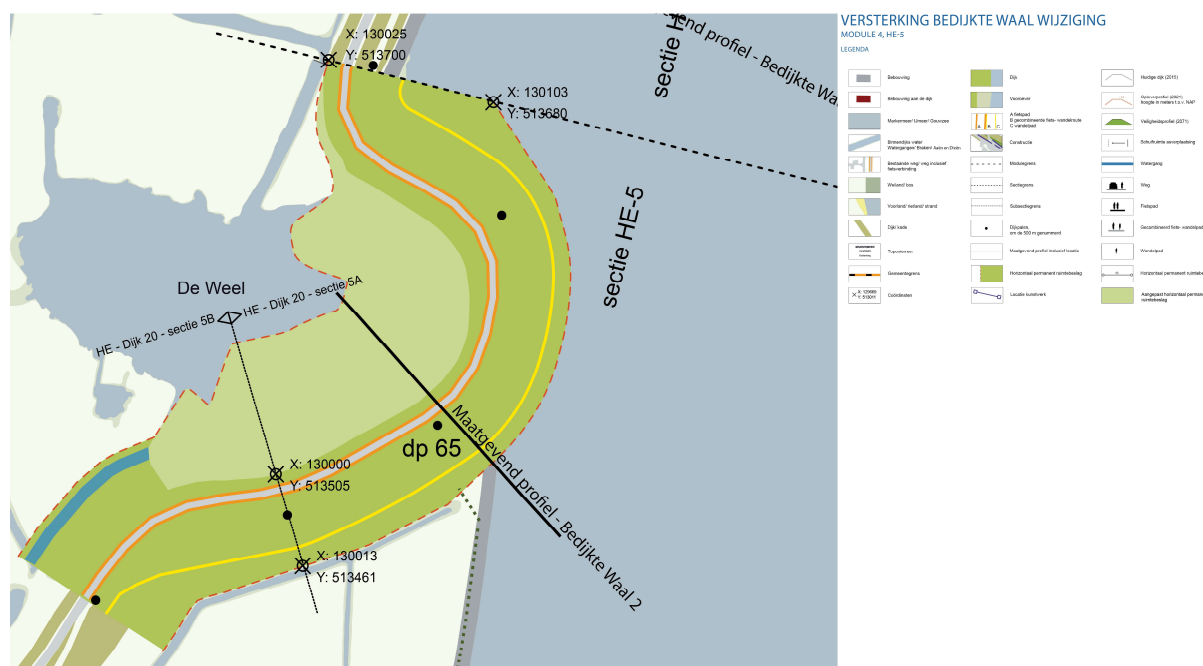
2.2 Gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal

De gewijzigde versterkingsoplossing zoals opgenomen in deze Ruimtelijke Onderbouwing bestaat uit:

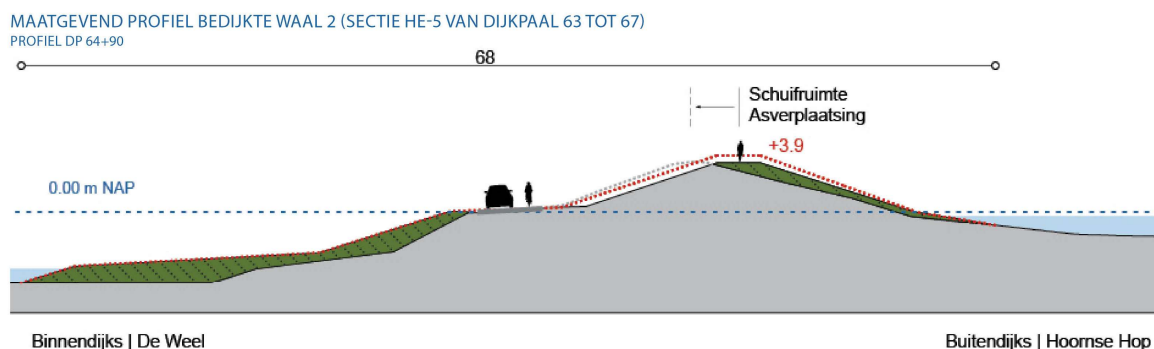
- Aan binnenzijde wordt het talud afgewerkt op 1:3 tot aan de bestaande weg. De bestaande berm met weg blijft gehandhaafd, daarnaast wordt een steunberm aangebracht. De binnenwaartse stabiliteit wordt verzorgd door een berm van 20 meter breed aansluitend op de bestaande berm, een talud van 1:3 tot ca. 0,4 meter onder water, een onderwaterberm van 20 meter breed en een talud van ca. 1:10 naar de bestaande vaste waterbodem.
- Rond de waterlijn van De Weel wordt, ter bescherming tegen erosie, een kleibekleding aangebracht. Daarnaast wordt in De Weel rond de waterlijn riet aangeplant als natuurlijke bescherming tegen erosie.
- Binnen in De Weel wordt, ter plaatse van de vervangende waterberging (zie paragraaf 4.2.1), een drijvende palenrij in vorm van de contour van originele waterlijn van het wiel aangebracht. Hiermee blijft het oorspronkelijke restant van de dijkdoorbraak zichtbaar.

De infrastructuur wijzigt niet in vergelijking met de huidige situatie. De weg blijft op de binnenberm van de dijk liggen. De doorgaande fietsverbinding Hoorn – Amsterdam ligt op de berm middels fietsstroken op de weg. Op de kruin van de dijk blijft het wandelpad aanwezig.

In figuur 7 is het ruimtebeslag van de gewijzigde versterkingsoplossing zichtbaar (lichtgroene arcering). De donkergroene kleur geeft tevens het ruimtebeslag van het ontwerp aan dat is opgenomen in het PPW MMD, waarvan de effecten reeds zijn getoetst. In lichtgroen is het aanvullende ruimtebeslag als gevolg van de gewijzigde versterkingsoplossing opgenomen. Hieruit blijkt dat een (beperkt) deel van het ontwerp van dijkversterking, binnenwaarts, buiten het permanente horizontale ruimtebeslag valt van het PPW MMD. In figuur 8 is het bijbehorende gewijzigde maatgevende dwarsprofiel opgenomen. In figuur 9 is een impressie gegeven van de gewijzigde situatie die ontstaat na uitvoering van dit Projectplan Waterwet.

Figuur 7: Gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal

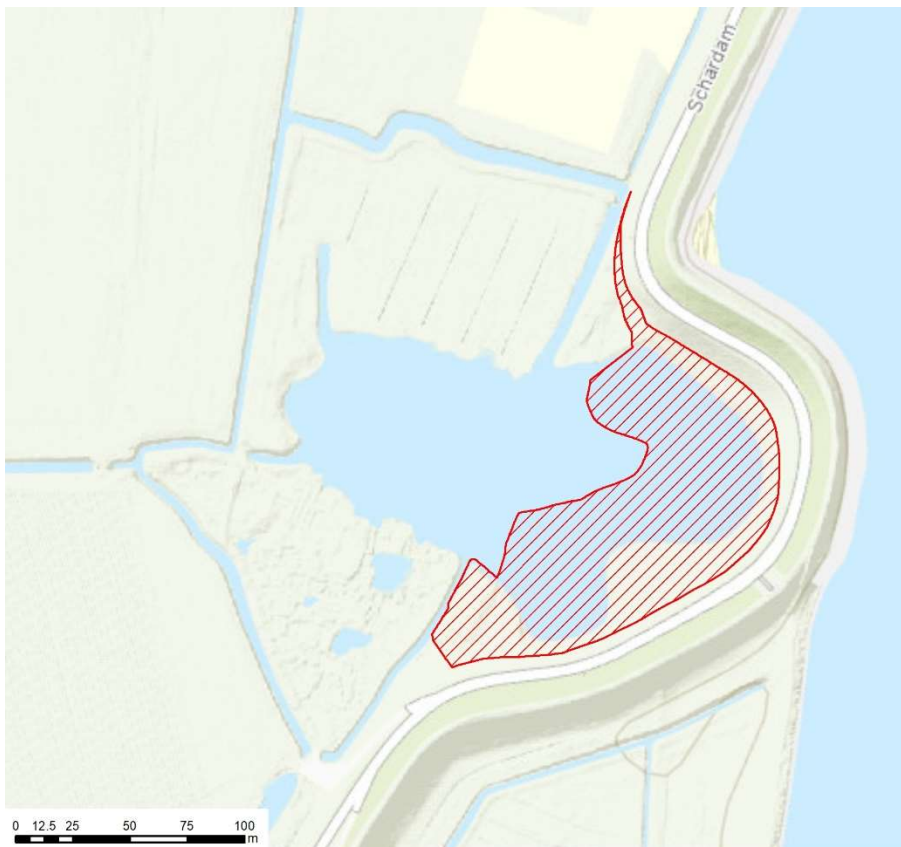

Figuur 8: Gewijzigd maatgevend dwarsprofiel Bedijkte Waal

Figuur 9: Impressie Bedijkte Waal na aanleg

Het verschil in ruimtebeslag tussen de gekozen oplossing in 2018 en de gewijzigde oplossing in 2021 is in onderstaande 2figuur 10 weergegeven. Van dit gewijzigde ruimtebeslag (aanvullend) dienen de effecten getoetst te worden.

Figuur 10: Huidige situatie Bedijkte Waal (rood gearceerd het dijktraject dat gewijzigd wordt)

3. Beleid en wet- en regelgeving

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met het door de overheden (rijk, provincie, regio en gemeente) geformuleerde beleid en wet- en regelgeving. Dit hoofdstuk bevat een opsomming van de relevante beleidsstukken. Aangegeven wordt wat de relatie is tussen het plan en het beleid of wet- en regelgeving en getoetst wordt of het plan in overeenstemming is met het geldende beleid.

3.1 Beleid en wet- en regelgeving op rijksniveau

In deze paragraaf wordt het beleid en wet- en regelgeving op rijksniveau beschreven. Daar waar dit nuttig is worden verschillende beleidskaders die ingaan op een specifiek aspect, zoals water, gebundeld beschreven in een subparagraaf.

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

Op 11 september 2020 is de Nationale omgevingsvisie (NOVI) vastgesteld. De NOVI vervangt de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De NOVI stelt een nieuwe aanpak voor het beleid voor de fysieke leefomgeving in Nederland voor: integraal, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties, en met meer regie vanuit het Rijk.

De NOVI beschrijft een toekomstperspectief met ambities. Daarnaast beschrijft de NOVI nationale belangen in de fysieke leefomgeving en de daaruit voortkomende opgaven. Die opgaven zijn in feite het verschil tussen de ambitie en de huidige situatie en verwachte ontwikkelingen. Waar de opgaven vragen om een geïntegreerde benadering, komen deze samen in vier prioriteiten:

- 1 ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- 2 een duurzaam en (circulair) economisch groeipotentieel;
- 3 sterke en gezonde steden en regio's;
- 4 een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De NOVI beschrijft 21 nationale belangen. De volgende nationale belangen zijn van toepassing op voorgenomen ontwikkeling: Waarborgen van waterveiligheid en de klimaatbestendigheid, Behouden en versterken van cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van (inter)nationaal belang en verbeteren en beschermen van natuur en biodiversiteit.

Waarborgen van waterveiligheid en klimaatbestendigheid

Eén van de nationale belangen is het waarborgen van waterveiligheid en klimaatbestendigheid. Het is van nationaal belang om de waterveiligheid te waarborgen. Het Rijk beschermt en stelt de normen voor de primaire waterkeringen. De staat van de primaire keringen wordt in een meerjaarlijkse toetsing in beeld gebracht. In het Deltaprogramma worden de opgaven voor de primaire keringen voor de korte en lange termijn inzichtelijk gemaakt. Het Rijk is samen met de waterschappen verantwoordelijk voor de bescherming van Nederland tegen overstromingen.

Behouden en versterken van cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van (inter)nationaal belang

Een ander nationaal belang is ruimte voor behoud en versterking van cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten (inter)nationaal belang. Hierbij gelden de verplichtingen die voortvloeien uit het verdrag van Valetta⁷, het verdrag van Grenada, het Europees Landsverdrag

⁷ In 1992 werd in Valletta het Verdrag van Malta getekend, waarin de omgang met archeologisch erfgoed door de Europese Unie is geregeld.

en het Werelderfgoedverdrag. Het behouden en versterken van unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Het Rijk is resultaatverantwoordelijk voor de grote wateren en cultureel erfgoed in de Noordzee. Het Rijk is medeverantwoordelijk voor het beschermen van waardevolle landschappen, zoals het Groene Hart, de Waddenzee, de Veluwe, werelderfgoedgebieden en de nationale parken.

Verbeteren en beschermen van natuur en biodiversiteit

Een ander nationaal belang is het verbeteren en beschermen van natuur en biodiversiteit. In internationaal verband heeft Nederland zich met het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) gecommitteerd aan afspraken over soorten (flora en fauna) en leefgebieden van soorten (habitats). Dit heeft haar vertaling gekregen naar landelijke en provinciale wet- en regelgeving. Daarom is als nationaal belang opgenomen: verbeteren en beschermen van natuur en biodiversiteit.

In de NOVI is opgenomen dat het Rijk verantwoordelijk is voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en de vergunningverlening op grond van de Wet natuurbescherming als het gaat om activiteiten van nationaal belang. De provincies zijn bevoegd gezag voor de overige vergunningverlening op grond van de Wet Natuurbescherming. Met het Bestuursakkoord Natuur (2011) tussen rijk en provincies overeengekomen dat de provincies verantwoordelijk zijn voor beheer en ontwikkeling van het NNN-gebieden in de vorm van provinciale structuurvisies, omgevingsvisies en (omgevings)verordeningen.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt primair uitvoering gegeven aan de doelen die de NOVI formuleert ten aanzien van waterveiligheid. De voorgenomen ontwikkeling, is integraal ontworpen, daardoor is bij de verdere uitwerking ook rekening gehouden met andere opgaven vanuit de NOVI, zoals de aanwezige onderdelen van het NNN in en nabij het plangebied, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) regelt de juridische implementatie van de kaderstellende uitspraken uit de SVIR ten aanzien van de 13 daarin genoemde nationale belangen in ruimtelijke plannen. Met de komst van de NOVI komt de SVIR te vervallen en gaat de SVIR bijna geheel op in de NOVI. Het Barro blijft ook onder de NOVI van kracht.

Door de nationale belangen vooraf in bestemmingsplannen te borgen, wordt met het Barro bijgedragen aan de versnelling van de besluitvorming bij ruimtelijke ontwikkelingen. In de NOVI is vastgesteld dat voor een beperkt aantal onderwerpen de bevoegdheid om algemene regels te stellen wordt ingezet.

In artikel 2.3.4 van het Barro staan de algemene regels betreffende de primaire waterkeringen met inbegrip van de beschermingszones. Het Barro verplicht om bij de eerstvolgende herziening van een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden waarop een primaire waterkering ligt of die de functie van primaire waterkering hebben, voor die gronden de bestemming waterkering op te nemen. Hetzelfde geldt voor gronden in de beschermingszone. Gelet op het feit dat de dijkversterking wordt geregeld via een omgevingsvergunning strijdig gebruik, is het aan de gemeente Edam-Volendam om bij een volgende bestemmingsplanherziening de bestemmingen

voor de primaire waterkeringen en de bijbehorende beschermingszones op te nemen in het bestemmingsplan.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit besluit

Met de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal wordt uitvoering gegeven aan de eisen voor waterveiligheid uit de Waterwet in het hoofdwatersysteem. De voorgenomen ontwikkeling voldoet dus aan de voorwaarden van het Barro die betrekking hebben op primaire waterkeringen. In paragraaf 4.3 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt nader ingegaan op de relatie van de voorgenomen ontwikkeling met natuurbescherming en natuurontwikkeling. Uit dit hoofdstuk blijkt dat de voorgenomen ontwikkeling in lijn is met de in dit kader gestelde doelen uit het Barro.

3.1.3 Deltaprogramma 2021

Nederland is een delta: een laaggelegen land met veel water. Dit maakt Nederland kwetsbaar voor overstromingen. In het Deltaprogramma staan plannen om Nederland te beschermen tegen overstromingen, een tekort aan zoetwater of de gevolgen van extreem weer. Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, waterschappen en gemeenten werken erin samen. Ook het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en organisaties met veel kennis over water zijn erbij betrokken. De afspraken over het Deltaprogramma zijn opgenomen in de Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Het Deltaprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd.

Het doel van het Deltaprogramma is:

- Nederland nu en in de toekomst beschermen tegen overstromingen.
- Zorgen voor voldoende drinkwater.
- De inrichting van het land klimaatbestendig maken.

Na de watersnoodramp van 1953 heeft de overheid maatregelen genomen om Nederland beter te beschermen tegen overstromingen, onder andere door afspraken te maken over de hoogte van dijken en de kust. Het meest recente voorbeeld hiervan zijn de nieuwe waterveiligheidsnormen voor waterkeringen die met de wetswijziging op 1 januari 2017 zijn vastgelegd in de Waterwet.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Het relevante doel van het Deltaprogramma voor de ontwikkelingen die met de omgevingsvergunning strijdig gebruik mogelijk worden gemaakt, is de bescherming van Nederland tegen overstromingen. De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal wordt voorbereid volgens de nieuwe waterveiligheidsnormen voor waterkeringen. Voorgenomen ontwikkeling maakt de noodzakelijk gebleken dijkversterking mogelijk en voldoet in dat opzicht aan het Deltaprogramma 2021.

3.1.4 Nationaal Waterplan 2016-2021

Het 2e Nationaal Waterplan (NWP)⁸ beschrijft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de periode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het Nationaal

⁸ De strategische delen van het nationale waterbeleid (zoals opgenomen in het NWP 2016-2021) en de daartoe behorende aspecten van het nationale ruimtelijke beleid zijn ook onderdeel van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Voor zover de NOVI de hoofdlijnen van het Nationale Waterplan 2016-2021 wijzigt, geldt de NOVI tevens als wijziging van het NWP op grond van de Waterwet. De wijziging van het NWP door de NOVI heeft geen verdere gevolgen voor de relatie van het NWP met voorgenomen ontwikkeling.

Waterplan 2016-2021 is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2009-2015 en vervangt dit plan én de partiële herzieningen hiervan. In het NWP zijn tevens de Europese eisen die voortvloeien uit de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) geïmplementeerd en overstromingsbeheerplannen. Het Rijk is in Nederland verantwoordelijk voor het hoofdwatersysteem. In het Nationaal Waterplan legt het Rijk onder meer de strategische doelen voor het waterbeheer vast. Het Nationaal Waterplan vormt het kader voor de regionale waterplannen en de beheerplannen. Er is geen formele hiërarchie tussen deze plannen, maar op grond van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (zoals het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel) kan bij het vaststellen van een regionaal waterplan of een beheerplan niet zomaar worden afgeweken van het Nationaal Waterplan. Ook stroomgebied beheerplannen, de overstromingsbeheerplannen, het Noordzeebeleid alsook de functies van de Rijkswateren maken deel uit van het Nationaal Waterplan. Het plan is voor de ruimtelijke aspecten ook een structuurvisie, zoals bedoeld in artikel 2.3, tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening.

Voor het waterveiligheidsbeleid zijn door het kabinet doelen geformuleerd in het NWP:

1. Iedereen die in Nederland achter de dijk woont, wordt een beschermingsniveau van 1/100.000 per jaar geboden. Dat wil zeggen dat de kans voor een individu om te overlijden als gevolg van een overstroming niet groter mag zijn dan 0,001 % per jaar.
2. Er geldt extra bescherming op plaatsen waar de kans groot is op grote groepen slachtoffers en/of grote economische schade en/of ernstige schade door uitval van vitale en kwetsbare infrastructuur van nationaal belang.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Na uitvoering van de dijkversterking met inachtneming van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal voldoet de dijk aan de nieuwe normering, zodat ook in de toekomst voldoende (water-)veiligheid geboden kan worden. De voorgenomen ontwikkeling draagt daarmee bij aan de doelstelling ten aanzien van waterveiligheid zoals geformuleerd in het NWP en voldoet daarmee aan het NWP.

3.1.5 Rijkstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM)

Rijk en regio hebben eind 2013 overeenstemming bereikt over de uitvoering van de Structuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM). Hiertoe hebben de partijen twee overeenkomsten ondertekend, waarin onder meer afspraken zijn vastgelegd over de samenwerking en financiering op het gebied van verstedelijking, bereikbaarheid en ecologie en recreatie. Het Markermeer-IJmeer groeit uit tot een omvangrijk natuur- en recreatiegebied, van essentiële waarde voor de aantrekkingskracht van de regio.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

De voorgenomen ontwikkeling voorziet in een integraal ontwerp voor de dijkversterking en hierbij is uitgebreid aandacht besteed aan de ontwikkeling van natuurwaarden en de versterking van de recreatieve mogelijkheden. Hiermee past de voorgenomen ontwikkeling binnen de uitgangspunten van de RRAAM.

3.2 Beleid en wet- en regelgeving op provinciaal niveau

In deze paragraaf wordt het relevante provinciale beleid en wet- en regelgeving beschreven. Daar waar dit nuttig is worden verschillende beleidskaders die ingaan op een specifiek aspect, zoals water, gebundeld beschreven in een subparagraaf.

3.2.1 Omgevingsvisie Noord-Holland 2050

De provincie Noord-Holland wil balans tussen economische groei en leefbaarheid. Dit betekent dat in heel Noord-Holland een basiskwaliteit van de leefomgeving wordt gegarandeerd. Er zijn randvoorwaarden geformuleerd hoe om te gaan met klimaatverandering. De provincie ontwikkelt zoveel mogelijk natuur inclusief en met behoud van (karakteristieke) landschappen, clustert ruimtelijke economische ontwikkelingen rond infrastructuur en houdt rekening met de ondergrond.

De Omgevingsvisie NH2050 is op 19 november 2018 door Provinciale Staten (PS) vastgesteld. In de visie zijn vijf bewegingen met ontwikkelprincipes beschreven voor de ontwikkeling van de leefomgeving:

- 1 Dynamisch schiereiland – hier is het benutten van de unieke ligging van Noord-Holland leidend waarbij de kustverdediging voorop staat en waar toeristische en recreatieve kansen benut kunnen worden en natuurwaarden worden toegevoegd;
- 2 Metropool in ontwikkeling – hierin beschrijft de provincie hoe de Metropoolregio Amsterdam steeds meer als één stad gaat functioneren en dat de reikwijdte van de metropool groter wordt. Door het ontwikkelen van een samenhangend metropolitaan systeem vergroten we de agglomeratiekracht;
- 3 Sterke kernen, sterke regio's – deze beweging gaat over de ontwikkeling van centrumgemeenten die daarmee het voorzieningenniveau in de gehele regio waarin ze liggen vitaal houden en de kernen hun herkenbare identiteit behouden;
- 4 Nieuwe energie – in deze beweging gaat het over het benutten van de economische kansen van de energietransitie en circulaire economie;
- 5 Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving – deze beweging gaat over het ontwikkelen van natuurwaarden in combinatie met het versterken van de (duurzame) agrifoodsector.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

De voorgenomen ontwikkeling is in lijn met de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050. De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal is tot stand gekomen na een integrale belangenafweging van de verschillende kenmerkende waarden en functies op het gebied van waterveiligheid, cultuurhistorie, natuur en recreatie. Met de voorgenomen ontwikkeling wordt beoogd deze waarden en functies niet alleen zoveel mogelijk te behouden, maar ook te versterken c.q. te ontwikkelen. De dijkversterking zal dus niet alleen bescherming bieden tegen overstromingen en wateroverlast, maar biedt ook kansen voor het versterken van de cultuurhistorie en natuur in het gebied.

3.2.2 Omgevingsverordening NH2020

De Omgevingsverordening NH2020 is op 22 oktober 2020 vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Holland. In de omgevingsverordening zijn de belangrijkste onderwerpen uit de Omgevingsvisie verankerd. In de omgevingsverordening zijn regels vastgelegd over onder andere natuur, milieu, mobiliteit, erfgoed, ruimte en water.

De volgende afdelingen/artikelen zijn van toepassing op voorgenomen ontwikkeling:

- Afdeling 4.1 Natuurbeheer;
- Afdeling 4.6 Cultureel erfgoed;

- Afdeling 6.4 Beschermd landelijk gebied;
- Afdeling 6.5 Ruimtelijke inpassing in landelijk gebied.

Natuur

In afdeling 4.1 van de omgevingsverordening zijn regels opgenomen over natuurbeheer. Ter plaatse van het plangebied gelden regels over Natura-2000 gebieden (artikel 4.1 tot en met 4.14), regels over soortenbescherming (artikel 4.7 tot en met 4.10) en regels over houtopstanden en herbeplanting (artikel 4.13 tot en met 4.15). In het kader van voorgenomen ontwikkeling is onderzoek gedaan naar Natura 2000, NNN- en Weidevogelleefgebied en soortenbescherming.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In paragraaf 4.3 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt nader ingegaan op de relatie van de voorgenomen ontwikkeling met beleid en regelgeving met betrekking tot natuurbescherming en natuurontwikkeling. In het kader van voorgenomen ontwikkeling worden geen houtopstanden geveld. Toetsing aan de bepalingen over houtopstanden en herbeplanting is daarom niet aan de orde.

Cultureel Erfgoed

In afdeling 4.6 van de omgevingsverordening zijn regels opgenomen met het oog op het behoud van cultureel erfgoed. Uit artikel 4.58 lid 2 van de Omgevingsverordening volgt dat het verboden is om in het werkingsgebied cultureel erfgoed zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een beschermd monument te slopen, beschadigen, verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen. Ook is het verboden om een beschermd monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken, op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot deze regelgeving

Met de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal worden de monumentale dijk gewijzigd. In paragraaf 4.5 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt getoetst of de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is met de bepalingen uit de omgevingsverordening.

Beschermd landelijk gebied

In afdeling 6.4 van de omgevingsverordening zijn regels opgenomen met het oog op bescherming van het landelijk gebied. Op voorgenomen ontwikkeling zijn specifiek regels Natuurnetwerk Nederland en natuurverbindingen Artikel 6.43 van de Omgevingsverordening schrijft voor dat een ruimtelijk plan (waaronder een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, van het bestemmingsplan of van de beheersverordening wordt afgeweken) geen ontwikkelingen mogelijk mag maken die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een vermindering van de oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland of de natuurverbindingen, of van de samenhang tussen die gebieden.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot deze regelgeving

Met de voorgenomen ontwikkeling vinden er werkzaamheden plaats in NNN-gebied waardevol gebied. In paragraaf 4.3 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt getoetst of de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is met de bepalingen uit de omgevingsverordening.

Ruimtelijke inpassing in landelijk gebied

In afdeling 6.5 van de omgevingsverordening zijn regels opgenomen met het oog op het betrekken van het belang van de ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in landelijk gebied. Artikel 6.59 van de omgevingsverordening schrijft voor bij de voorbereiding van een ruimtelijk plan voor een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling ter plaatse van het werkingsgebied landelijk gebied, gelet op de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, rekening moet worden gehouden met:

- de ambities en ontwikkelprincipes van het toepasselijke ensemble en van de toepasselijke provinciale structuren
- bij de inpassing betrokken: de kansen zoals beschreven bij de ambities en ontwikkelprincipes
- bij de inpassing betrokken: de ontstaansgeschiedenis en de kernwaarden van het toepasselijke ensemble en van de toepasselijke provinciale structuren.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot deze regelgeving

Voorgenomen ontwikkeling vindt plaats in landelijk gebied. In paragraaf 4.4 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt nader ingegaan op de inpassing van de voorgenomen ontwikkeling in het landschap.

3.2.3 Kader Ruimtelijke Kwaliteit Dijkversterking Hoorn-Amsterdam (KRK)

Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) Dijkversterking Hoorn-Amsterdam is in gezamenlijkheid opgesteld door Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Rijkswaterstaat (Hoogwaterbeschermingsprogramma). Het KRK is opgesteld om de kwaliteiten van het gebied te borgen, en om deze kwaliteiten een volwaardige plek te geven in de planvorming. Het KRK formuleert uitgangspunten en principe-oplossingen voor de dijkversterking die recht doen aan de kwaliteiten van het gebied en tegelijkertijd de kansen benut. Daarnaast heeft het KRK uitgangspunten en principe-oplossingen geformuleerd voor de uitwerking van het Projectplan Waterwet Versterking Markermeerdijken, vooral met betrekking tot de ruimtelijke vormgeving en inpassing van de versterkingsmaatregelen. In het KRK wordt het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' opgevat als de meerwaarde die ontstaat als de verschillende thema's rond de dijkversterking - natuur, cultuurhistorie, archeologie, recreatie, landschap en ruimte - met elkaar in verband worden gebracht. Het KRK speelt een rol bij het bepalen afwegen van de alternatieven in de m.e.r.-procedure, en bij de keuze van het ontwerp voor de dijkversterking zoals vastgelegd in het Projectplan Waterwet.

Continuïteit van de Markermeerdijken als geheel staat voorop. Uit de analyse in het KRK blijkt dat de Markermeerdijken uit verschillende met elkaar verbonden dijktrajecten is opgebouwd. Een vijftal deelgebieden, waaronder Zeevang, is onderscheiden en gehanteerd als basis voor de verdere uitwerking. Elk van deze deelgebieden is voorzien van kernkwaliteiten en karakteristieken, om richting te geven aan het ontwerpproces. Er zijn principeprofielen opgesteld en per deelgebied is ook een voorkeursoplossing gegeven.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Het KRK is gebruikt om te komen tot een ontwerp dat recht doet aan de ruimtelijke kwaliteiten van het betrokken gebied. In paragraaf 4.4 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt aan de uitgangspunten van het Kader Ruimtelijke Kwaliteit getoetst.

3.2.4 Leidraad Cultuurhistorie 2018

De Provincie Noord-Holland wil de kwaliteit en de diversiteit van het Noord-Hollands landschap en de dorpen graag behouden en verder ontwikkelen. De Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

(2018) en is één van de instrumenten om de ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland te stimuleren. De leidraad geldt als toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen.

De leidraad geeft inzicht in de ontstaansgeschiedenis en de ruimtelijke en cultuurhistorische karakteristieken van het Noord-Hollands landschap. Ook beschrijft de leidraad bestaande waarden en de ontwikkelingskansen voor de verschillende gebieden in Noord-Holland. De provincie Noord-Holland is onderverdeeld in twintig landschappelijke eenheden (zogenaamde ensembles, waaronder Zeevang) en tien provinciale structuren (waaronder de Westfriese Omringdijk). Van elk ensemble en elke structuur geeft de Leidraad 2018 eerst een beschrijving van de context, de ontstaansgeschiedenis en de dynamiek in het gebied. Vervolgens wordt een analyse gegeven van de drie belangrijkste provinciale kernwaarden:

1. Landschappelijke karakteristiek (de landschapstypen en de kenmerken van het landschap);
2. Openheid en ruimtebeleving (de beleving van de ruimte);
3. Ruimtelijke dragers (driedimensionale structuren en lijnen, zoals bebouwingslinten en dijken).

De leidraad is uitgewerkt in de Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie. Deze kaart is een herziening van de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). De Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie geeft onder andere informatie over landschapstypen, aardkundige waarden, cultuurhistorische objecten, archeologische verwachtingen en molens, militaire structuren en historische dijken⁹.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Een groot deel van de Markermeerdijk, waaronder module 4, sectie HE-5, dijkpaal 63 tot 67 vormt de grens van het Voormalige Zuiderzeelandschap. Kernkwaliteiten van dit landschap zijn de openheid van het Markermeer en IJmeer, en de kwaliteit van de Westfriese Omringdijk. In paragraaf 4.4 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt nader ingegaan op het aspect landschap.

3.2.5 Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk 2009

Op 30 juni 2009 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het beeldkwaliteitsplan 'Westfriese Omringdijk' vastgesteld. In dit beleidsplan staat een visie op de Westfriese Omringdijk beschreven. Het doel van het beeldkwaliteitsplan is het versterken van zowel de ruimtelijke als de cultuurhistorische kwaliteit van de omringdijk. Op lokaal niveau wordt verdere invulling gegeven aan dit beeldkwaliteitsplan.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Het Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk geeft de cultuurhistorische waarde van de dijk weer. Door de gaafheid van de dijk is de cultuurhistorische waarde hoog. Deze waarde is in het Beeldkwaliteitsplan als volgt gedefinieerd:

1. Leesbaarheid.

De dijk is nog steeds herkenbaar als ringdijk in het landschap. Door de grote samenhang met de omgeving vertelt de dijk de ontstaansgeschiedenis van dit landschap; de strijd tegen het water is nog altijd voelbaar, zeker waar weidse vergezichten zijn over het open water van IJsselmeer en Markermeer. De dijk ligt op veel plaatsen nog vrij in het landschap, doordat er van oudsher 200 meter vrije ruimte binnendijs gereserveerd werd. De dijk vormt een verbindend element langs de verschillende fasen van ontginning en drooglegging van Noord-Holland vanuit het oude Westfriese land. Ten slotte is de dijk ook een dynamisch element en dankt daaraan zijn vorm. Een rode draad

⁹ De Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie is informatief en heeft geen juridische status.

in de ontstaansgeschiedenis is de permanente verbouwing: telkens weer zijn delen van de dijk versterkt en verlegd. Daarmee is de dijk als het ware een Westfriese variant van de Sagrada Familia. De onderdelen van deze geschiedenis zijn nog steeds herkenbaar in het landschap aanwezig.

2. Symboliek.

Bovendien heeft de dijk een belangrijke emotionele waarde. De dijk leeft in de harten van de West-Friezen. Binnen de omringdijk koesteren de West-Friezen hun eigen cultuur, hun dialect, hun tradities en geschiedenis. De dijk is daarom een belangrijk symbool voor de Westfriese identiteit.

3. Archeologie.

Het dijklichaam is een archeologische schatkamer. In het dijkprofiel zijn sporen aanwezig van de dynamiek van de dijk, zoals resten van aarden-, wier- en steenbekleding. Daarnaast verbergt de dijk nog andere sporen van het verleden, variërend van scheepsresten, opgeheven sluisjes tot dode dijkwerkers.

De landschappelijke waarde van de Westfriese Omringdijk wordt bepaald door:

- De openheid rondom de dijk.
- Het zicht van en naar de dijk.
- De continuïteit van het dijkprofiel of de herkenbaarheid van de Westfriese Omringdijk als geheel, als concentrisch element met een ringvorm die het oude 'eiland van Noord-Holland' omsluit.
- De relatie tussen de dijk en het 'kralensnoer' van typische aan de dijk gerelateerde elementen zoals kleiputten, braken, inlaaglanden, beschermde stadsgezichten, en de afwisseling in de kralen.
- De herkenbaarheid van de verschillende dijktrajecten. De Westfriese Omringdijk heeft een samengesteld karakter, waarbij er grote verschillen zijn tussen delen van de dijk. Het plangebied ligt in het dijktraject Markermeerdijk.
- Het materiaalgebruik.

In paragraaf 4.4 en 4.5 van deze Ruimtelijke onderbouwing wordt aan bovenstaande aanbevelingen en uitgangspunten van het Beeldkwaliteitsplan getoetst.

3.2.6 Watervisie 2021 'Buiten de oevers' en het Uitvoeringsprogramma 2016 - 2021

De Watervisie 2021 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland. In de Watervisie 2021 staan het regionale waterbeleid tot 2040 en de prioriteiten van de provincie op het gebied van waterveiligheid en schoon en voldoende (drink)water in de periode 2016-2021 beschreven. Door middel van het Uitvoeringsprogramma 2016-2021 is concreet invulling gegeven aan de ambities die in de Watervisie 2021 zijn geformuleerd.

In de Watervisie 2021 zijn het regionale waterbeleid tot 2040 en de prioriteiten van de provincie op het gebied van waterveiligheid en schoon en voldoende (drink)water in de periode 2016-2021 opgenomen. Het thema waterveiligheid behelst onder meer veilige dijken en duinen, water-robuste ruimtelijke inrichting van het achterland, adequate rampenbeheersing, buitendijkse waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit. Eén van de ambities van de provincie is een goede ruimtelijke inpassing van de versterkte primaire keringen in de omgeving en dit - waar wenselijk en mogelijk - te combineren met extra ruimtelijke kwaliteit, mede door gebruik te maken van innovatieve oplossingen (zandig versterken, aanleg van voor- en achteroevers, realisatie van multifunctionele of klimaatdijken, benutting van meegroeiconcepten voor de Noordzeekustplaatsen etc.). Een kust die niet alleen veilig is, maar ook aantrekkelijk, divers en economische vitaal, of

ertoe bijdraagt dat het achterland dat is. In de Watervisie 2021 geeft de provincie aan dat bij de dijkversterkingen die tot 2021 nog plaatsvinden, wordt toegezien op een goede ruimtelijke inpassing en geprobeerd wordt zoveel mogelijk extra ruimtelijke kwaliteit te realiseren.

Het uitvoeringsprogramma is opgesteld om aan te geven welke acties de provincie voor ogen heeft om het waterbeleid uit de Watervisie 2021 uit te voeren. Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de uit te voeren acties, de instrumenten die daarbij worden ingezet en het beschikbare budget.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal heeft in beginsel geen invloed op de waterkwaliteit. Zo worden er geen milieuvreemde stoffen toegepast en vindt de uitvoering van het project plaats met schoon materiaal. Voor een beschrijving van de waterkwaliteit wordt verwezen naar paragraaf 4.2 van deze Ruimtelijke onderbouwing. Gelet op voorgaande wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling in lijn is met het waterbeleid van de Provincie Noord-Holland.

3.3 Beleid en wet- en regelgeving op regionaal niveau - Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

In deze paragraaf wordt het relevante regionale het beleid en wet- en regelgeving beschreven.

3.3.1 Waterprogramma HHNK 2016 - 2021

Met het Waterprogramma 2016-2021 geeft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier richting aan het waterbeheer tussen 2016 en 2021. Het programma is toegespitst op de thema's waterveiligheid, wateroverlast, watertekort, schoon en gezond water en crisisbeheersing. Voor waterveiligheid zijn sterke waterkeringen bepalend.

Voor Waterveiligheid volgt HHNK de benadering van meerlaagse veiligheid, opgenomen in het Nationale Waterplan. Sterke waterkeringen blijven bepalend voor de waterveiligheid. Het nieuwe landelijke veiligheidsbeleid is gebaseerd op een risicobenadering. De kans op een overstroming en de mogelijke gevolgen bepalen het gewenste veiligheidsniveau. Dit betekent dat het HHNK naar een andere manier van toetsen, ontwerpen en gegevensbeheer toegaat. Beheer, onderhoud en vergunningverlening worden aangepast en de functie van regionale en overige waterkeringen bij de waterveiligheid worden onderzocht. Daarnaast worden innovatieve oplossingen gesteund. Het HHNK continueert het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het programma om de boezemkades te versterken.

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Ten aanzien van voorgenomen ontwikkeling (als onderdeel van de Versterking van de Markermeerdijken (Hoorn-Edam-Amsterdam) wordt in het programma opgemerkt dat sprake is van een bijzonder project omdat de dijk niet alleen een kustverdediger is, maar ook een plek om te wonen, werken en recreëren. Voor de dijk ter hoogte van de Bedijkte Waal is onderzocht op welke wijze de dijk het beste versterkt kan worden. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan recreatieve voorzieningen en natuur.

Voorgenomen ontwikkeling is van groot belang voor de waterveiligheid in het gebied van het HHNK. De noodzaak daarvan vloeit voort uit het Nationale Waterplan en is hiervoor reeds toegelicht. Voorgenomen ontwikkeling vindt zijn grondslag in de toetsing van de dijken en de

afkeuring van de dijken als gevolg van deze toetsing. Het HHNK heeft daarnaast, voorafgaand aan de introductie van de nieuwe normering, module 4, als onderdeel van de Markermeerdijken, al conform de nieuwe normering getoetst. Ook voor het ontwerp is de nieuwe normering het uitgangspunt, met als resultaat dat de dijken in de toekomst ook voldoen aan de nieuwe normering, waarbij risicobenadering een belangrijk uitgangspunt is.

Geconcludeerd wordt dat de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal in lijn is met het Waterprogramma 2016-2021 van het HHNK.

3.4 Beleid en wet- en regelgeving op gemeentelijk niveau

In deze paragraaf wordt relevant gemeentelijk het beleid en wet- en regelgeving beschreven.

3.4.1 Structuurvisie Zeevang 2040, Vitaal perspectief

De Structuurvisie Zeevang 2040, vastgesteld in 2013, schetst een ruimtelijk vergezicht voor de gemeente Zeevang. Hierbij zijn ruimtelijke ontwikkelingen voor de middellange termijn op hoofdlijnen beschreven.

Met betrekking tot de Markermeerdijken is het volgende opgenomen:

'Geotechnisch onderzoek heeft uitgewezen dat van de dijk Hoorn-Edam het grootste deel niet voldoet aan de wettelijk gestelde eisen met betrekking tot de veiligheid en daarom versterkt moet worden. De dijklichamen, een primaire waterkering tussen Hoorn en Amsterdam, moeten in het kader van hoogwaterbeschermingsprogramma worden versterkt. Zij voldoen niet aan de geldende normen. Volgens het concept projectplan geschiedt dat door binnen- dan wel buitenwaartse verplaatsing van het dijklichaam. Ook worden met name ten zuiden van Warder vooroevers voorzien.

Hoewel het primair om veiligheid gaat, is ook bij de planvorming rekening gehouden met landschappelijke- en cultuurhistorische belangen. Aandachtspunten zijn onder andere:

- het tracé van de dijk en de open zichtlijnen over het water langs de dijk;*
- behoud van de vorm, de breedte en het karakter van structuurdragers aan de voet van de dijk.*

Deze versterking die voor 2021 moet zijn uitgevoerd, biedt kansen om projecten mee te koppelen. De kwaliteit van de omgeving kan worden versterkt door de aanleg van een wandelfietsroute en ontwikkeling van natuur en kleinschalige recreatievoorzieningen.'

De voorgenomen ontwikkeling in relatie tot dit beleid

Met de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal wordt uitvoering gegeven aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Daarbij is rekening gehouden met de landschappelijke- en cultuurhistorische belangen. In de paragrafen 4.4 en 4.5 van de Ruimtelijke onderbouwing worden deze aspecten besproken.

4. Toetsing milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen ontwikkeling, daar waar sprake is van strijdigheid met geldende bestemmingsplannen, getoetst aan de relevante milieu- en omgevingsaspecten. Per aspect is aangegeven wat de gevolgen zijn van de voorgenomen ontwikkeling. Voor een aantal milieu- en omgevingsaspecten is geconstateerd dat deze niet relevant zijn. Deze milieu- en omgevingsaspecten zijn opgenomen in tabel 1. In tabel 1 wordt per aspect toegelicht waarom deze niet relevant is voor voorgenomen ontwikkeling en waarom hier niet nader aan wordt getoetst.

Tabel 1. Overzicht niet relevante milieu- en omgevingsaspecten

Milieu- en/of omgevingsaspect	Reden waarom het aspect niet relevant is voor voorgenomen ontwikkeling
Verkeer	In het kader van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal treden er geen veranderingen op met betrekking tot de verkeerssituatie. De infrastructuur wijzigt niet in vergelijking met de huidige situatie. Vanuit verkeerskundig perspectief zijn er geen bezwaren welke de voorgenomen ontwikkeling in de weg staan.
Geluid	In het kader van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal treden er geen veranderingen op met betrekking tot de verkeers- en geluidssituatie. Er worden geen geluidbronnen en/of geluidgevoelige objecten (zoals woningen) ruimtelijk mogelijk gemaakt. Vanuit het aspect geluid zijn er geen bezwaren welke de voorgenomen ontwikkeling in de weg staan.
Luchtkwaliteit	De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal heeft geen gevolgen voor de verkeerssituatie in het gebied langs het Markermeer. De huidige infrastructuur wijzigt niet. De voorgenomen ontwikkeling voldoet daarmee aan de normen voor de concentratie NO2 en fijn stof (PM10 en PM2,5). Vanuit het aspect luchtkwaliteit zijn er geen bezwaren welke voorgenomen ontwikkeling in de weg staan.
Externe veiligheid	In de omgeving van het plangebied liggen geen risicobronnen. Ook zijn in de omgeving van het plangebied geen relevante buisleidingen aanwezig. De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal maakt geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten mogelijk. Ook worden er geen risicobronnen toegevoegd. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het aspect externe veiligheid geen belemmering is voor de voorgenomen ontwikkeling.
Archeologie	Uit reeds uitgevoerde onderzoeken ¹⁰ komt naar voren dat er rond de Bedijkte Waal de volgende archeologische waarden liggen: de monumentale dijk en mogelijke scheepsresten in de ondergrond. Deze waarden worden door de dijkversterking niet geraakt. Verder worden er geen behoudenswaardige archeologische verwachtingswaarden verwacht. De Weel is een dijkdoorbraak wiel. Dat wil zeggen dat in 1675 op deze locatie de dijk is doorgebroken. Het water is hiermee met grote kracht door het dijkgat gedrongen, waardoor de achterliggende grond tot grote diepte is weggespoeld. Hiermee zijn ook alle eventuele archeologische waarden weggespoeld. Wat over is gebleven, is een diepe waterpartij. De eventuele sporen van de dijkreparatie bevinden zich in het huidige dijklichaam of eventueel aan de buitenzijde. Deze waarden worden door binnenwaartse versterking niet aangetast. Het aanbrengen van zand en verticale drainage kan zonder archeologische begeleiding uitgevoerd worden. Voor de monumentale dijk is tevens geen archeologische begeleiding benodigd. Nader archeologisch onderzoek is niet nodig. Het protocol van toevalsvondsten is wel van toepassing. Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

¹⁰ Een spiegel van water, dijk en land, documentnummer AMMD-003745 (14.42681), d.d. augustus 2014;

Bodemkwaliteit	Uit reeds uitgevoerde bodemonderzoeken ¹¹ blijkt dat er geen sterk verontreinigde grond aanwezig is in de waterbodemter hoogte van de Bedijkte Waal (module 4). Verder hebben er in het verleden geen bodembedreigende activiteiten op of in de directe omgeving van het plangebied plaatsgevonden. Het aspect bodem is geen belemmering voor voorgenomen ontwikkeling. Verder geldt voor de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal dat wordt gehandeld overeenkomstig de vigerende wet- en regelgeving op het gebied van de vrijkomende, her te gebruiken en te leveren grond, baggerspecie en bouwstoffen.
Niet gesprongen explosieven	Uit het vooronderzoek conventionele explosieven ¹² blijkt de kans op het aantreffen van niet gesprongen explosieven ter hoogte van de Bedijkte Waal klein is. Hiermee is het geen verdacht gebied. Voor alle werkzaamheden is een protocol opgesteld hoe om te gaan met zogenaamde toevalsvondsten. Op basis van voorgaande kan geconcludeerd worden dat het aspect niet gesprongen explosieven geen belemmering is voor de voorgenomen ontwikkeling.
Kabels en leidingen	In het plangebied zijn geen kabels en leidingen aanwezig zijn waarmee rekening moet worden gehouden. Vanuit het aspect kabels en leidingen zijn er geen bezwaren die voorgenomen ontwikkeling in de weg staan.

4.2 Water

De watertoets is een procedure waarbij de waterbeheerders in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij de voorgenomen ontwikkeling, zodat verschillende aspecten van 'water' een goede plaats krijgen in de planvorming.

Ten behoeve van de watertoets is de voorgenomen ontwikkeling getoetst op de gevolgen voor de deelaspecten voor water, te weten: waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterveiligheid en (grond)waterpeilen.

4.2.1 Waterparagraaf

Waterkwantiteit

Bij de dijkversterking wordt als algemeen uitgangspunt gehanteerd dat het oppervlaktewater zo min mogelijk wordt gewijzigd. Dit houdt bijvoorbeeld in dat een (dijk)sloot die voor de dijksterking wordt gedempt, met dezelfde afmetingen als in de huidige situatie (of met de afmetingen conform het Leggerprofiel uit de Keur 2016 wanneer deze groter zijn) wordt teruggebracht. Hiermee blijft de aan- en afvoer van water gewaarborgd, evenals de beschikbare waterberging en de afvoer naar gemalen.

In de eindsituatie blijft een deel van de Weel gedempt zodat de binnenberm stabiel genoeg is om de waterveiligheid van de waterkering te borgen. Dit dempen wordt gecompenseerd door het graven van vervangende waterberging, waarmee in de eindsituatie geen effect op de waterhuishouding is. In figuur 11 is de toekomstige waterlijn van de Weel weergegeven.

¹¹ De volgende bodemonderzoeken zijn uitgevoerd die relevant zijn voor voorgenomen ontwikkeling:

- Vooronderzoek bodemkwaliteit in relatie tot de dijkversterkingsmaatregelen, documentnummer AMMD-003921 (15.37582), d.d. september 2013;
- Historisch bodemonderzoek traject Hoorn-Edam, documentnummer AMMD-003872 (17.88701), d.d. oktober 2013;
- Memo Uitwerking omgang vrijkomende materialen vanuit de Conditionering, documentnummer AMMD-000257 (15.8116), d.d. mei 2014;
- ATKB Waterbodemonderzoek De Weel, kenmerk: 20180696W/Rap06, d.d. 19 december 2019;

¹² Vooronderzoek niet gesprongen explosieven Markermeerdijken, documentnummer AMMD-000280 (15.8442), d.d. maart 2015

Figuur 11: Toekomstige waterlijn de Weel

Waterkwaliteit

De verondieping van een deel van De Weel met een zandige bodem kan zorgen voor meer waterplanten, die nutriënten vastleggen en zuurstof produceren. Er worden geen milieuvreemde stoffen toegepast en de dijkversterking wordt uitgevoerd met schoon materiaal. Er worden in het kader van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal geen dijksloten verplaatst. Voorgenomen ontwikkeling heeft dus positieve gevolgen voor de waterkwaliteit.

Waterveiligheid

Voorgenomen ontwikkeling draagt bij aan de versterking van de Westfriese Omringdijk (onderdeel van de Markermeerdijken). Om te borgen dat Nederland nu en in de toekomst beschermd is tegen overstromingen is wettelijk vastgelegd dat primaire waterkeringen elke 12 jaar worden gecontroleerd. Voor het ontwerp van de dijk zijn de technische randvoorwaarden uit de Waterwet en uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma gebruikt. Voorgenomen ontwikkeling draagt bij aan de waterveiligheid, waardoor bewoners, bedrijven en waarden achter de dijken in de toekomst ook beschermd zijn tegen een overstroming vanuit het Markermeer.

(Grond)waterpeilen

De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal heeft door de dikke deklaag van klei en veen een bodemzetting tot gevolg. De hydraulische weerstand in de deklaag kan daardoor iets toenemen. Omdat deze weerstand nu ook al meerdere honderden dagen bedraagt (doordat de deklaag overwegend uit 10 tot 15 meter Holocene afzettingen bestaat), is deze

toename verwaarloosbaar klein. De invloed van de bodemzetting op de freatische grondwatersituatie is daardoor ook gering.

De waterpeilen blijven volgens de huidige plannen overal gelijk als in de huidige situatie. Er is daardoor geen invloed op het oppervlaktewater, en evenmin op de grondwatersituatie. Geconstateerd wordt dat in de permanente situatie de waterberging/wateroverlast door de voorgenomen ontwikkeling niet significant wordt beïnvloed.

4.2.2 Conclusie

De dijkversterking wordt zodanig uitgevoerd dat er geen negatieve gevolgen zijn voor het oppervlaktewater. Er zijn geen gevolgen voor de waterkwaliteit van het oppervlaktewater en het grondwater. De waterberging wordt niet significant beïnvloed. Vanzelfsprekend komt de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal de waterveiligheid ten goede.

4.3 Natuur

In deze paragraaf wordt ingegaan op de ruimtelijke aanvaardbaarheid van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal vanuit het oogpunt natuur. In het kader van natuur wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

1. Natura 2000-gebieden (bescherming via de Wet natuurbescherming, aspect gebiedsbescherming).
2. Natuurnetwerk Nederland en Weidevogelleefgebied (bescherming via omgevingsverordening Noord-Holland).
3. Soortenbescherming (bescherming via de Wet natuurbescherming, aspect soortenbescherming).

Vanwege de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal is het nodig om te beoordelen of de werkzaamheden nog binnen de afgegeven besluiten en toestemmingen passen. Ter hoogte van module 4, sectie HE-5 komen langs de dijk beschermde natuurwaarden voor en daarom zijn in het kader van de Ruimtelijke Onderbouwing Versterking Markermeerdijken en het Projectplan Waterwet Versterking Markermeerdijken reeds toetsingen geschreven voor de effecten op Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland, Weidevogelleefgebieden en beschermde soorten. Voor Natura 2000-gebieden en beschermde soorten heeft de provincie Noord-Holland destijds voor de werkzaamheden voor de gehele versterking Markermeerdijken een vergunning Wnb ¹³ en ontheffing Wnb ¹⁴ afgegeven.

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is een 'Memo gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal onderdeel natuur' opgesteld waarin is beschouwd of de werkzaamheden en bijbehorende effecten van de voorziene versterkingsoplossing bij module 4, sectie HE-5 afwijken van datgene dat reeds getoetst en vergund is. Deze beschouwing heeft daarbij betrekking op beschermde natuurwaarden in het kader van Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), Weidevogelleefgebieden en beschermde soorten¹⁵.

¹³ Kenmerk 1073018/1134865, d.d. 31 oktober 2018.

¹⁴ Kenmerk 1073018/1134870, d.d. 31 oktober 2018.

¹⁵ Kenmerk: Memo gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal onderdeel natuur. Documentnummer AMMD-0014123

4.3.1 Natura 2000-gebieden

De Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) wijst gebieden aan die deel uitmaken van het Europese netwerk van natuurgebieden: Natura 2000. Een dergelijk besluit bevat de instandhoudingsdoelstellingen voor de leefgebieden van vogelsoorten (Vogelrichtlijn) en de instandhoudingsdoelstellingen voor de natuurlijke habitats en habitats van soorten (Habitatrichtlijn). Ten aanzien van gebiedsbescherming geldt dat de Wet natuurbescherming de bescherming van Natura 2000-gebieden regelt.

Het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer grenst aan het projectgebied (aan de buitenzijde van de dijk). Dit Natura 2000-gebied is daarom relevant voor de effecten van de dijkversterking. Effecten op dit Natura 2000-gebied zijn reeds beschreven en beoordeeld in een Passende Beoordeling¹⁶. Het eerstvolgende dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Polder Zeevang. Dit Natura 2000-gebied ligt op ca 4 km van het project. Vanwege deze afstand tot het projectgebied zijn effecten zoals oppervlakteverlies en verstoring op het Natura 2000-gebied Polder Zeevang en verder weg gelegen Natura 2000-gebieden uitgesloten. Potentiële effecten door stikstofdepositie kunnen wel relevant zijn.

Uit de memo natuur gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal blijkt dat de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal gedurende de aanlegfase en gebruiksfase geen gevolgen heeft voor beschermde natuurwaarden in het kader van Natura 2000. Een aanvullende toetsing in het kader van N2000-gebieden of een aanpassing van de vergunning is niet aan de orde. Er is geen sprake van aanvullend ruimtebeslag in Natura 2000-gebied. Ook treden er geen effecten als gevolg van hydrologische veranderingen op. De effecten als gevolg van verstoring vallen binnen de reikwijdte van de Wnb vergunning. Ook passen de effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van vermesting en verzuring (stikstofdepositie) binnen het geheel waarvoor destijds een stikstofdepositieberekening is uitgevoerd. In de Memo gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal onderdeel natuur wordt dit nader toegelicht.

Er vindt geen aanvullend(e) ruimtebeslag, verstoring, hydrologische effect of stikstofdepositie plaats, waarmee connectiviteit (verbinding van een natuurgebied) niet nader beoordeeld hoeven te worden.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland en Weidevogelleefgebieden

Het Natuurnetwerk Nederland zorgt voor een aaneengesloten netwerk van natuurgebieden en natuurontwikkelingsgebieden die met elkaar verbonden worden door ecologische verbindingzones.

Uit de memo gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal onderdeel natuur blijkt dat aanvullende toetsing en/of compensatieplicht in het kader van NNN en Weidevogelleefgebied niet aan de orde is. De gewijzigde werkzaamheden behorende bij de voorziene versterkingsoplossing passen binnen de reeds afgegeven besluiten en toestemmingen.

Het plangebied ligt niet in Weidevogelleefgebied. Het plangebied ligt wel in NNN-gebied. Als gevolg van de binnendijkse werkzaamheden is er tijdelijk sprake van ruimtebeslag op natuurbeheertype N04.02 (Zoete Plas). De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal leidt hierdoor tot aanvullend ruimtebeslag op De Weel. Dit ruimtebeslag is echter van tijdelijke aard. Na

¹⁶ Versterking Markermeerdijken Passende Beoordeling Wet natuurbescherming. Documentnummer AMMD-001025 (18.0214900), versienummer 3.0, d.d. juli 2018.

de werkzaamheden wordt De Weel zoveel mogelijk hersteld in oorspronkelijke staat en vindt watercompensatie (o.a. ten behoeve van waterberging) plaats. Er heeft dan weliswaar een gedeeltelijke verondieping plaatsgevonden ten behoeve van het onderwatertalud, maar de oppervlakte van het water (natuurbeheertype N04.02 Zoete plas) blijft hierbij behouden. Er is hierdoor geen sprake van een permanent verlies. Bovendien vormt het onderwatertalud een ecologische meerwaarde in de vorm van paaigrond voor vissen. Doordat er verder ruim voldoende water aanwezig blijft (zowel tijdens als na de werkzaamheden) en er langs de waterlijn riet wordt teruggeplant, blijft de functionaliteit van het NNN-gebied ook behouden.

Er vinden geen aanvullend ruimtebeslag, verstoring en hydrologische effecten plaats, waardoor connectiviteit en versnippering ook niet nader beoordeeld hoeven te worden.

4.3.3 Beschermde soorten

Uit de memo gewijzigde versterkingsoplossing Bedijkte Waal onderdeel natuur blijkt dat de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal binnen de reikwijdte van de reeks uitgevoerde toetsing naar beschermde soorten en de Wnb ontheffing past. Het is niet noodzakelijk om in het kader van soortenbescherming aanvullende maatregelen te nemen of een aanvulling op de ontheffing aan te vragen. De mitigerende en/of compenserende maatregelen uit de ontheffing blijven van kracht.

Ter hoogte van De Weel kunnen normaliter broedvogels, hermelijn, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ringslang voorkomen. Uit de memo die is opgesteld in het kader van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal blijkt dat de gewijzigde werkzaamheden voor geen van deze soorten/soortgroepen resulteert in wezenlijk andere effecten dan die reeds zijn beschreven en getoetst in hoofdstuk 7 van de Soortenbeschermingstoets¹⁷. Wel blijven de mitigerende en/of compenserende maatregelen uit de Wnb ontheffing van kracht.

4.3.4 Conclusie

De voorziene gewijzigde versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal betreft het aanbrengen van een binnenberm in plaats van de eerder voorziene constructieve versterking. Deze wijziging leidt niet tot andere effecten op beschermde natuurwaarden in het kader van Natura 2000, NNN, Weidevogelleefgebieden en beschermde soorten.

Er kan worden geconcludeerd dat de gewijzigde werkzaamheden binnen de reeds afgegeven besluiten en toestemmingen passen. Het aspect natuur zit voorgenomen ontwikkeling niet in de weg.

4.4 Landschap

In deze paragraaf wordt ingegaan op de gevolgen van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal voor het aspect Landschap.

De versterking van een historisch karakteristieke dijk als de Bedijkte Waal heeft vrijwel altijd invloed op de landschappelijke waarden, vanwege de grote verschillen tussen de huidige situatie en de nieuwe dijk. Aantasting van de landschappelijke waarden is onvermijdelijk. Waardevolle

¹⁷ Versterking Markermeerdijken Soortenbeschermingstoets, documentnummer AMMD-002436 (18.0214910). Versienummer 3.0, d.d. juli 2018.

landschappen en landschappelijke waarden zijn in de Provincie Noord-Holland beschreven in de volgende beleidsstukken: het Kader Ruimtelijk Kwaliteit (KRK) (2014), de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (2018) met de Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie (2018) en het Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk (2009). In de Omgevingsverordening en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zijn de beleidslijnen uit de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 voor landschap en ruimtelijke kwaliteit verder uitgewerkt.

In onderstaande paragrafen wordt ingegaan op bovengenoemde beleidskaders voor de beschrijving van de belangrijkste landschappelijke waarden, de gevolgen van de dijkversterking op deze waarden, en de maatregelen die genomen zijn om deze gevolgen te beperken.

4.4.1 Kader Ruimtelijke Kwaliteit

Het KRK voor de dijkversterking tussen Hoorn en Amsterdam is opgesteld om de kwaliteiten van het gebied te borgen en ervoor te zorgen dat deze een volwaardige plek krijgen in de planvorming. Het KRK is tevens ontwikkeld om het uiteindelijke ontwerp te kunnen toetsen. Het kader beschrijft de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en geeft vervolgens richting aan de uitwerking van het ontwerp.

De Markermeerdijken zijn in het KRK ingedeeld in vijf deelgebieden met elk hun eigen karakteristieken, kansen en belangrijkste waarden. De Bedijkte Waal valt in deelgebied Hoornse Hop (module 1 – 4).

Voor elk van de deelgebieden zijn de karakteristieken en de kernkwaliteiten benoemd en zijn 'belangrijkste waarden' benoemd. In deze paragraaf wordt de inpassing van de dijkversterking aan het KRK getoetst aan de hand van de belangrijkste waarden van het deelgebied Hoornse Hop.. Gezien de beperkte omvang van de wijziging bij de Bedijkte Waal blijft de continuïteit en samenhang van het geheel gewaarborgd.

De belangrijkste waarden voor de Hoornse Hop in relatie tot de voorgenomen ontwikkeling zijn:
Behoud historisch dijklichaam Westfriese Omringdijk

Het historisch dijklichaam in het Hoornse Hop is grotendeels behouden in de huidige vorm. Bij de Bedijkte Waal wordt door een buitenwaartse asverschuiving de dijk verruimd, door de combinatie met een binnenwaartse berm blijft het ruimtebeslag beperkt. De grote van de buitenwaartse asverschuiving is hetzelfde als in het PPW MMD. De kern blijft intact, waarbij de kruin licht wordt aangepast, binnendijs wordt een berm toegevoegd.

De conclusie voor deelgebied Hoornse Hop is dat de belangrijkste waarden richtinggevend geweest zijn voor de gemaakte keuzes en goed herkenbaar zijn in het ontwerp. Het behoud van het dijklichaam van de Westfriese Omringdijk is uiteindelijk de belangrijkste waarde voor het ontwerp. Ook aan de andere belangrijke waarden is echter aandacht besteed; de Noordse steen blijft grotendeels behouden en wordt buitendijs deels teruggeplaatst, en ook het zicht op het open water van het Hoornse Hop blijft mogelijk.

4.4.2 Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

In de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (2018) is de provincie Noord-Holland onderverdeeld in twintig landschappelijke eenheden (zogenaamde ensembles) en tien provinciale structuren. Van elk

ensemble en structuur geeft de Leidraad een beschrijving van de context, ontstaansgeschiedenis en dynamiek van het gebied. Vervolgens wordt een analyse gegeven van de drie belangrijkste provinciale kernwaarden:

1. Landschappelijke karakteristiek (landschapstypen en kenmerken van het landschap);
2. Openheid en ruimtebeleving (beleving van de ruimte);
3. Ruimtelijke dragers (driedimensionale lijnen en structuren zoals dijken en bebouwingslinten).

De dijkversterking omvat het ensemble West-Friesland Midden. Relevant is verder de structuur van de Westfriese Omringdijk.

Het ensemble West-Friesland Midden is een oud zeekleilandschap en herkenbaar aan de lange veenlinten en opstreckende verkaveling haaks op de linten. Vanaf de dijk is er vaak zicht naar beide zijden. De Westfriese Omringdijk markeert de begrenzing van het oude zeekleilandschap en is door het kenmerkende dijkprofiel en de grote hoogte goed herkenbaar in het landschap. De kernwaarden van het ensemble West-Friesland Midden worden door de dijkversterking niet aangetast.

De Westfriese Omringdijk heeft een karakteristiek kronkelig verloop door de restanten van vroegere dijkdoorbraken. Het vrije zicht aan weerszijden van de dijk en het contact met het water ondersteunen het autonome karakter van de dijk. Door het markante profiel en de vaak steile hoge talud vormt de Westfriese Omringdijk een belangrijke ruimtelijke drager in het landschap. De Westfriese Omringdijk blijft grotendeels behouden in de huidige staat. De belangrijkste kenmerken van de Westfriese Omringdijk zijn:

1. Grilligheid van het dijktraject;
2. Aangrenzende openheid;
3. Landschappelijke elementen aan de dijk zoals de braken (restanten van dijkdoorbraken) en het buitendijkse voorland.

De Markermeerdijken worden gekenmerkt door het grillige traject met bochten en scherpe knikken (kapen). Het dijkprofiel van de dijk is zeer kenmerkend door de smalle kruin, een smalle en lage binnenberm en steile taluds. De veranderende waterveiligheidseisen staan op gespannen voet met huidige kenmerkende opbouw van de dijk. Deze kenmerken zullen dan ook veranderen: de dijken krijgen een brede lage binnenberm, een flauwer en deels ook hoger talud. Door deze noodzakelijke verbreding en verflauwing van het dijkprofiel zullen de bochten in het traject enigszins verflauwen en worden knikken minder scherp. Aan de vormgeving van de knikken is echter aandacht besteed, ze zijn zodanig ontworpen dat deze wel herkenbaar blijven. Hierdoor blijft de grilligheid van het dijklichaam in het landschap gehandhaafd.

De openheid van het gebied grenzend aan de dijk zal niet veranderen.

Qua ruimtelijke beleving heeft het opdelen van de zichtbare binnenberm (het deel boven water) als voordeel dat het binnenbermtalud wordt opgeknijpt, waardoor deze visueel minder impact heeft. Op deze wijze ontstaan er 'traptreden' in de binnenberm. Deze 'traptredes' komen al voor langs de Markermeerdijken. De Polder de Etersheimerbraak is een bestaande drooggemalen doorbraak met een getrapte binnenberm (zie figuur 12). Het ontwerpen van een binnenberm met meerdere niveaus wordt ook toegepast bij de versterking ter plaatse van de Heintjesbraak, module 6, uit het PPW MMD.

Figuur 12: Trappen in de berm bij Polder de Etersheimerbraak (module 6)

4.4.3 Beeldkwaliteitsplan voor de Westfriese Omringdijk

Het Beeldkwaliteitsplan voor de Westfriese Omringdijk is van toepassing op de Bedijkte Waal. In het Beeldkwaliteitsplan voor de Westfriese Omringdijk worden een aantal landschappelijke waarden van deze historische dijk genoemd, dit zijn:

1. Openheid;
2. Het zicht van en naar de dijk;
3. De continuïteit van het dijkprofiel;
4. De relatie tussen dijk en 'kralensnoer' van landschapselementen;
5. De herkenbaarheid van de verschillende dijktracés.

De dijkversterking heeft geen gevolgen voor de hierboven genoemde waarden.

Voor de herkenbaarheid van het deeltraject Markermeerdijken in de Westfriese Omringdijk zijn in het beeldkwaliteitsplan de volgende ruimtelijke aanbevelingen ter toetsing opgenomen:

- *Water tegen de dijk behouden;*
Het water aan de buitendijkse teen van de dijk is behouden.
- *Wanneer nieuw voorland nodig is blijft dit bij voorkeur kleinschalig en smal, in elk geval laag en extensief ingericht;*
Niet van toepassing op de Bedijkte Waal
- *Voorlanden en vooroevers worden open gehouden;*
Niet van toepassing op de Bedijkte Waal
- *Binnendijkse natte natuur wordt versterkt dan wel behouden;*
De natte natuur binnendijks wordt versterkt door het creëren van een nieuwe flauw aflopende rietoever.
- *Weg op de kruin handhaven, Noordse steen aan de waterzijde laten terugkomen;*
- De pleisterplekken voor recreanten langs de Bedijkte Waal zijn allen buitendijk, daarom niet van toepassing op de Bedijkte Waal binnendijks.
- *Bij dijkversterking kansen voor realisatie van pleisterplekken en rustplaatsen.*
- De pleisterplekken voor recreanten langs de Bedijkte Waal zijn allen buitendijk, daarom niet van toepassing op de Bedijkte Waal binnendijks.

Bij het nieuwe deel rond de Bedijkte Waal is zorgvuldig met bestaande waarden omgegaan.

4.4.4 Conclusie

De gewijzigde versterkingsoplossing leidt niet tot aantasting van de landschappelijke waarden. Weliswaar leidt de binnenberm tot een beperkte aantasting van de randen het wiel, de grilligheid van het dijklichaam in het landschap gehandhaafd. Het aspect landschap staat voorgenomen ontwikkeling niet in de weg.

4.5 Cultuurhistorie

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de cultuurhistorische waarden in ter hoogte van de Bedijkte Waal. In het plangebied liggen geen Rijkmonumenten, beschermde stads- of dorpsgezichten en gemeentelijke monumenten. Ten behoeve van het wijzigen van het provinciaal monument is een rapportage cultuurhistorie opgesteld¹⁸.

4.5.1 Cultuurhistorische waarden

Het dijktraject bij de Bedijkte Waal is over de gehele lengte provinciaal monument als onderdeel van de Westfriese Omringdijk. De Westfriese Omringdijk is in 1986 door Provincie Noord-Holland aangewezen als provinciaal monument.

De Omgevingsverordening 2020 bevat bepalingen met betrekking tot provinciale monumenten. Artikel 4.58, lid 3, bepaalt: 'Indien de monumentale waarden van het beschermd monument worden geschaad wordt een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geweigerd, tenzij:

- a. er sprake is van een groot openbaar belang;
- b. er geen reële alternatieven zijn; en
- c. wordt aangetoond dat de beschadiging van het monument zo minimaal mogelijk is.'

Onder de het begrip 'groot openbaar belang' wordt in ieder geval begrepen de hoogwaterveiligheid.

Bij het bepalen of sprake is van het schaden van de monumentale waarde van de dijk wordt gekeken naar de redengevende omschrijving van, in dit geval, de Westfriese Omringdijk.

Redengevende omschrijving Omringdijk van West-Friesland

Sinds 8 maart 1983 is de Westfriese Omringdijk aangewezen als beschermd provinciaal monument. In de beschrijving van de Omringdijk van West-Friesland (Provinciaal Bestuur Noord-Holland, Haarlem, december 1990) wordt benadrukt dat de dijk van monumentaal belang is, maar ook als waterkering op verschillende plaatsen van betekenis is. Beschreven is dat in principe het waterstaatskundig belang prevaleert boven het monumentale. Met de plaatsing op de provinciale monumentenlijst beoogt de provincie tot goede afspraken te komen ingeval ingrijpende veranderingen aan de dijk onvermijdelijk zijn. In de redengevende omschrijving is het volgende opgenomen:

- De Westfriese Omringdijk is **cultuurhistorisch** van betekenis omdat hij West-Friesland door de eeuwen heen beschermd heeft tegen het water van de zee en de omringende meren. Het tracé van de dijk is historisch bepaald. Men kan daarin sporen waarnemen van de strijd tegen het water in de loop der tijden. In de eerste plaats is dat het bochtige tracé zelf. Bochten in

¹⁸ Rapportage cultuurhistorie Bedijkte Waal, documentnummer AMMD-0014103, d.d. 2 juni 2021

een dijk duiden meestal op inbraken. Vervolgens geven de wielen een indruk van regelmatig terugkerende doorbraken en zijn de kleiputten de resultaten van het voortdurende onderhoud en herstel van de dijk. Tenslotte vormen de buitendijkse landen een essentieel onderdeel van de oudste vorm van een dijkverdedigingssysteem, waarbij men vóór de dijk voorland liet liggen om de slag van het water te breken.

- **Historisch-morfologisch** is de dijk van betekenis omdat hij in de loop der tijd hersteld, opgehoogd en afgegraven is en successievelijk van een aarden, wier- en steenbekleding is voorzien. Belangrijk hierbij is de samenstelling van het dijklichaam en de vorm van het profiel daarvan, zoals minimum breedte, taludhelling etc.
- De dijk vormt een **beeldbepalend element** in het Noord-Hollandse polderlandschap door de continuïteit en de hoogte van de dijk en de openheid van het landschap.
- Tenslotte heeft de dijk nog **historisch-ruimtelijke betekenis** als scheiding tussen oud land en de zee en tussen oud en nieuw land, waardoor hij een essentieel deel uitmaakt van het omringende dijklandschap. Dit cultuurlandschap heeft in de loop der tijd in hoge mate invloed uitgeoefend op de huidige uiterlijke verschijningsvorm van verschillende dijkvakken.

In de rapportage cultuurhistorie is de gewijzigde versterkingsoplossing getoetst aan de in de redengevende omschrijvingen beschreven waarden. De betreffende waarden zijn in beeld gebracht, de effecten daarop zijn beoordeeld en (de effecten van) alternatieven zijn afgewogen.

De gewijzigde versterkingsoplossing heeft een effect op de kenmerkende waarden van het provinciaal monument, namelijk op het dijktracé en profiel, de historische steenbekleding (maar die komt op ander punt terug), en de overgangszones aan de binnen- en buitenkant. Verder heeft de binnenwaartse berm effect op 'het wiel' De Weel, onderdeel van het provinciaal monument. Door de binnenberm wordt de ruimtelijk relatie tussen de dijk en het wiel minder sterk. Door de nieuwe binnenberm in De Weel voor een deel lager dan de huidige berm te leggen blijft er ruimtelijk wel onderscheid tussen de nieuwe berm en het historische tracé van de dijk, gevormd door de kruin en (oude) berm. Deze getrapte bermen komen al voor langs de Markermeerdijken, bijvoorbeeld in Polder de Etersheimerbraak (een diepgelegen, drooggemalen braak). Met dit ontwerp wordt de dijkversterking zodanig vormgegeven dat deze als toevoeging herkenbaar is in het landschap. Specifiek voor het gedeeltelijk dempen van De Weel gelden (nog) de volgende overwegingen; de wijziging van het wiel, dat onderdeel vormt van het provinciaal monument, is voor het grootste deel tijdelijk. In de periode waarin de dijkversterking plaatsvindt, treedt ruimtebeslag op door de aanleg van de strook naast de weg, die in het wiel wordt aangelegd. Deze strook wordt na uitvoering van de werkzaamheden weer verwijderd; er treedt een permanent effect op door de aanleg van de onderwaterberm in het wiel vanuit stabiliteitsoverwegingen. Dit effect tast echter de herkenbaarheid van De Weel niet aan, omdat het wateroppervlak als zodanig na de werkzaamheden weer grotendeels de oude vorm krijgt. De grootte en de vorm zijn de belangrijkste beeld dragers van de Bedijkte Waal als doorbraakkolk (in dit geval van de dijkdoorbraak van 1675). De diepte van het water is hierbij minder van belang.

Kijkend naar de Redengevende omschrijving Omringdijk West-Friesland blijft ter plaatse van de Bedijkte Waal het **cultuurhistorisch** bochtig tracé met het wiel aan de binnenzijde zichtbaar. De **historisch morfologische waarden** blijven intact doordat geen afgraving van de dijk plaatsvindt; wel verandert het profiel van dijk. De continuïteit van de dijk in het open landschap blijft behouden, ter plaatse van de Bedijkte Waal blijft de dijk een **beeldbepalend element**. Ten slotte blijft de **historisch-ruimtelijke betekenis** van de dijk als scheiding tussen oud land en de zee en tussen oud en nieuw land aanwezig, nu de dijk ter plaatse van de Bedijkte Waal niet wordt afgegraven en het wiel ondanks de binnenwaartse berm ook na de versterking herkenbaar en grotendeels in haar oude vorm aanwezig is.

Door de gewijzigde versterkingsoplossing veranderen de percentages met betrekking tot 'behoud', 'transformatie' en 'afgraven' niet –er is zowel bij de eerdere oplossing als bij de gewijzigde oplossing sprake van 'transformatie'. Door de gekozen oplossing veranderen de percentages met betrekking tot 'behoud', 'transformatie' en 'afgraven' niet – de eerdere oplossing en de gewijzigde oplossing vallen beiden onder het begrip 'transformatie'. Het wordt op dit punt dus niet erger dan is vergund. Er is sprake van een groot openbaar belang als bedoeld in de verordening, het gaat namelijk om de waterveiligheid. Er is geen (reëel) alternatief dat een beperkter effect op het monument heeft. En bovendien de aantasting met deze versterkingsoplossing zo minimaal mogelijk is gehouden, onder meer door de vormgeving van getrapte berm en doordat het wateroppervlak van het wiel na de werkzaamheden weer grotendeels zijn oude vorm krijgt. Er wordt, kortom, aan de in de artikel 4.58 van de verordening gestelde voorwaarden voldaan voor vergunningverlening.

4.5.2 Conclusie

De dijkversterking van de dijk ter hoogte van de Bedijkte Waal gaat gepaard met een aantasting van de monumentale Westfriese Omringdijk. In het kader van voorgenomen ontwikkeling worden er maatregelen getroffen die gevolgen voor de cultuurhistorische waarden beperken. Voorts wordt er voldaan aan de in artikel 4.58 van de verordening gestelde voorwaarden voor vergunningverlening. Het aspect cultuurhistorie zit voorgenomen ontwikkeling niet in de weg.

5. Maatschappelijke en financiële uitvoerbaarheid

5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

BRO-overleg

De Ruimtelijke Onderbouwing is in het kader van het vooroverleg ter advisering naar de diverse overleginstanties, waar onder de provincie Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, heeft er een bestuurlijk vooroverleg (in het kader van 3.1.1 Bro) plaatsgevonden.

Zienswijzen

Op de totstandkoming van de omgevingsvergunning is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dit betekent dat de omgevingsvergunning samen met het Ontwerp Projectplan Waterwet als ontwerp ter inzage zal liggen. Eenieder kan gedurende deze termijn een zienswijze over het ontwerp naar voren brengen. Indien er gedurende deze termijn zienswijzen worden ingediend, worden deze beantwoord in een Nota van Beantwoording. In de Nota van Beantwoording wordt aangegeven hoe er met de zienswijzen is omgegaan. Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen worden daar waar nodig meegenomen in het definitieve Projectplan en de definitieve omgevingsvergunning.

Vaststellingsfase

Na afloop van de terinzagelegging van het Ontwerp Projectplan Waterwet en de ontwerp omgevingsvergunning voor de versterking van de dijk ter plaatse van de Bedijkte Waal stelt het algemeen bestuur van HHNK (het college van hoofdingelanden) het Projectplan Waterwet vast op basis van het advies van de betrokken partijen en neemt hierbij de ontvangen zienswijzen mee in zijn afweging. Tegelijkertijd neemt het betreffende bevoegd gezag, mede op basis van de zienswijzen, een definitief besluit ten aanzien van de ingediende aanvraag omgevingsvergunning.

Het vastgestelde Projectplan Waterwet wordt ter goedkeuring aangeboden aan GS van de Provincie Noord-Holland. Vervolgens wordt het Projectplan Bedijkte Waal door GS goedgekeurd. Zij motiveren hun besluit en leggen het goedkeuringsbesluit ter inzage samen met het Projectplan Waterwet en de verleende omgevingsvergunning.

Beroepsfase

Belanghebbenden hebben de mogelijkheid om binnen zes weken na de dag waarop het Projectplan Waterwet Bedijkte Waal en de omgevingsvergunning ter inzage worden gelegd, beroep in te stellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Belanghebbenden die niet tijdig een zienswijze hebben ingediend lopen het risico dat een eventueel beroep mogelijk niet ontvankelijk is bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voor het indienen van beroep is griffierecht verschuldigd. In beginsel doet de Afdeling binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn uitspraak.

Op voorgenomen ontwikkeling is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit heeft een aantal gevolgen voor de eventuele beroepsprocedure tegen het Projectplan Waterwet Bedijkte Waal en de omgevingsvergunning. Zo moeten de beroepsgronden in het beroepsschrift worden opgenomen, wordt het beroepsschrift niet ontvankelijk verklaard indien binnen de beroepstermijn geen gronden zijn ingediend en kunnen deze na afloop van de

beroepstermijn niet meer worden aangevuld. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State doet uiterlijk binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn uitspraak. Deze bestuursrechter beslist als enige en hoogste instantie over eventuele beroepen.

Doorkijk vervolg

Nadat de dijkversterking is gerealiseerd dient het bestemmingsplan te worden geactualiseerd. Het benodigde ruimtebeslag voor de dijkversterking is het resultaat van het ontwerpproces. Aan weerszijden van het ruimtebeslag dient door de gemeente Edam-Volendam bij de actualisatie van de bestemmingsplannen danwel de voorbereiding van een omgevingsplan waarin de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal is gelegen, een beschermingszone voor de dijk te worden opgenomen. Doel van deze beschermingsstrook is het vrijwaren van deze gronden van eventuele toekomstige belemmeringen. Deze strook is bedoeld om de dijk te kunnen onderhouden in de beheerfase.

5.2 Financiële uitvoerbaarheid

Bij de voorbereiding van een ruimtelijk besluit dient op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) inzicht te worden gegeven in de economische uitvoerbaarheid van het plan.

5.2.1 Grondverwerving

Langs de Bedijkte Waal zijn geen woningen en bedrijven aanwezig. De eigenaar en beheerder van de Bedijkte Waal is Staatsbosbeheer. Met Staatsbosbeheer zijn afspraken gemaakt over de benodigde grondverwerving.

5.2.2 Regelingen voor schadevergoeding

Indien een belanghebbende als gevolg van de uitvoering van het Projectplan de Bedijkte Waal schade lijdt, zijn diverse regelingen voor schadevergoeding beschikbaar. Deze worden in deze paragraaf nader toegelicht.

Nadeelcompensatie

Indien een belanghebbende als gevolg van de uitvoering van het Projectplan schade lijdt, kan degene bij HHNK een verzoek om een vergoeding indienen. De Verordening nadeelcompensatie 2015 van HHNK is hierop van toepassing. Mocht op basis van de Verordening recht bestaan op een vergoeding, dan keert het HHNK die uit. Dit betekent onder meer dat schade die binnen het normaal maatschappelijke risico valt, niet wordt vergoed. Een belanghebbende kan een verzoek indienen tot uiterlijk vijf jaar nadat degene heeft vastgesteld dat deze in een wezenlijk nadeliger positie is komen te verkeren door de uitvoering van dit Projectplan. Twintig jaar na afronding van de werkzaamheden verjaart elke mogelijkheid om nadeelcompensatie te vragen. Bij de behandeling van een verzoek om nadeelcompensatie past HHNK de Verordening nadeelcompensatie 2015 van HHNK toe.

Planschade

De mogelijkheid tot vergoeding van planschade als gevolg van de uitvoering van de omgevingsvergunning strijdig gebruik is geregeld in afdeling 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Op grond van artikel 7.16 Waterwet blijft afdeling 6.1 van de Wro evenwel buiten toepassing, omdat een belanghebbende voor schade het gevolg van het Projectplan de Bedijkte Waal een beroep kan doen op een schadevergoeding als bedoeld in artikel 7.14 lid 1 Waterwet. In dat geval wordt een planschadeverzoek opgevat als een verzoek om nadeelcompensatie ingevolge

de Waterwet, dat wordt afgehandeld door HHNK overeenkomstig het bepaalde onder 'Nadeelcompensatie'.

Uitvoeringsschade

Tijdens de realisatie van de versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal kan sprake zijn van niet voorziene situaties waarbij als gevolg van werkzaamheden fysieke schade wordt toegebracht aan de eigendommen van derden (doorgaans gebouwen, grondstructuur, gewassen en dergelijke). Als deze schade onverhoopt optreedt, het HHNK daarvoor aansprakelijk is en de schade aan de werkzaamheden is toe te schrijven, dan komt die schade in beginsel voor vergoeding in aanmerking.

Derden die menen schade te ondervinden kunnen zich melden bij de Alliantie via www.markermeerdijken.nl. De schademeldingen worden conform een vast protocol afgehandeld.

5.2.3 Financiering

De voorgenomen versterking van dijk ter hoogte van de Bedijkte Waal is door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgenomen in het landelijk tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP-2). Dat betekent dat het Rijk deze projecten financiert, mits het ontwerp voor de kustversterking sober, robuust en doelmatig is. Met sober en doelmatig wordt bedoeld dat de te leveren inspanningen en uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan het op orde brengen van de veiligheid tegen de laagst mogelijke kosten. Robuust betekent dat in het ontwerp rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden, zodat de versterkte waterkering tijdens de planperiode blijft functioneren zonder dat ingrijpende en kostbare aanpassingen noodzakelijk zijn en dat daarnaast het ontwerp uitbreidbaar is.

Daarbij worden door het Rijk uitsluitend die werkzaamheden gefinancierd die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen. Dit behelst tevens de benodigde inpassingsmaatregelen en mitigerende of compenserende maatregelen. De totale kosten van het project worden, op voorwaarde dat aan de subsidievoorwaarden "sober, robuust en doelmatig" wordt voldaan, vergoed middels een subsidiebeschikking van PB-HWBP2.

5.2.4 Conclusie financiële uitvoerbaarheid

Een deel van de gronden die benodigd zijn voor de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal is al in eigendom bij het HHNK. Een ander deel moet in eigendom worden verworven. Daarbij is het uitgangspunt om deze gronden langs minnelijke weg te verwerven. Blijkt dit niet mogelijk te zijn, dan wordt overgegaan tot opleggen van een gedoogplicht op grond van de Waterwet of onteigening.

Belanghebbenden die schade lijden ten gevolge van de uitvoering van het projectplan kunnen een verzoek om nadeelcompensatie indienen bij het HHNK. Indien recht bestaat op nadeelcompensatie wordt de schade vergoed.

De financiële uitvoerbaarheid van het project is gewaarborgd via financiële afspraken. De Versterking is door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgenomen in het HWBP-2. Dat betekent dat het Rijk deze projecten financiert mits het ontwerp voor de dijkversterking sober, robuust en doelmatig is. Hiermee is het project financieel uitvoerbaar.

Bijlage 1 Bestemmingsplantoets

Algemene opmerkingen bestemmingsplantoets

- op veel gronden waar de realisatie van voorgenomen ontwikkeling plaatsvindt, rust een dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering. Binnen deze bestemming zijn - ongeacht de geldende enkelbestemmingen - alle activiteiten ten behoeve van de waterkering en waterhuishouding toegestaan. Voor dit project betekent dit dat in veel gevallen de dijkversterking ongeacht de geldende enkelbestemming is toegestaan;
- in de onderstaande tabel is af en toe een asterisk (hierna: *) opgenomen. Een * duidt erop dat in de bestemmingsplanregels is aangegeven dat er een omgevingsvergunning uitvoeren van werk of werkzaamheden (aanlegvergunning) is vereist;
- bij de dubbelbestemmingen waar een omgevingsvergunningplicht voor het uitvoeren van werk of werkzaamheden¹⁹ aan gekoppeld is, wordt in de onderstaande tabel aangegeven of een omgevingsvergunning noodzakelijk is voor de uit te voeren werkzaamheden. Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk of werkzaamheden is vereist, tenzij het gaat om werkzaamheden die het normale onderhoud of beheer betreffen. Een omgevingsvergunning kan enkel worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de toegekende bestemming van het gebied. De plicht tot het aanvragen van een omgevingsvergunning uitvoeren van werk of werkzaamheden vervalt echter indien voldaan wordt aan artikel 5.10 van de Waterwet. Omdat voor de voorgenomen ontwikkeling een Projectplan Waterwet wordt opgesteld en wordt voorbereid door middel van de projectprocedure, vervalt de vergunningplicht omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk of werkzaamheden;
- ten behoeve van de planfase van dijkversterking Markermeerdijken is een strijdigheidstoets opgesteld (AMMD-003612 d.d. september 2018). Voorliggende bestemmingsplantoets sluit aan bij deze strijdigheidstoets.

Bestemmingsplantoets Bedijkte Waal

Vigerend bestemmingsplan

Op de locatie waarvoor een gewijzigde versterkingsoplossing is voorzien, ter hoogte van de Bedijkte Waal (module 4, sectie HE-5 tussen dijkspaal 63 tot 67)), gelden de volgende bestemmingsplannen:

- Bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016, vastgesteld d.d. 13 april 2017;
- Parapluperziening parkeren c.a., onherroepelijk d.d. 14 juni 2018.

Het Paraplubestemmingsplan parkeren c.a. kent geen relevante bepalingen voor dit project. Om deze reden is niet getoetst aan dit bestemmingsplan.

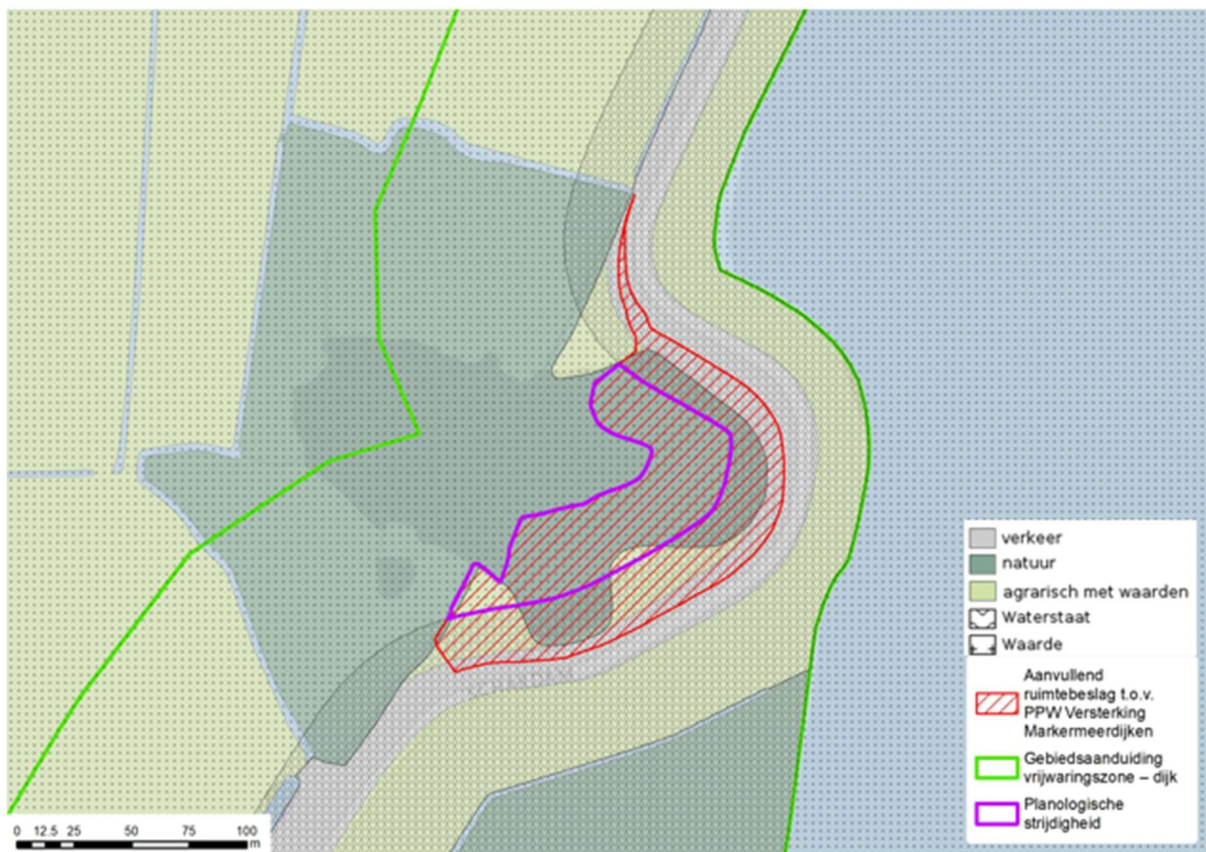
Op grond van het bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 gelden de volgende bestemmingen en aanduidingen:

- Dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering (artikel 30);
- Enkelbestemming Agrarisch met waarden (artikel 5);
- Enkelbestemming Natuur (artikel 11);
- Enkelbestemming Verkeer (artikel 17);
- Dubbelbestemming Waarde-Archeologie 3 (artikel 24);
- Dubbelbestemming Waarde-Archeologie 5 (artikel 26);

¹⁹ Op grond van artikel 2.1 lid 1 onder b en c Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

- Dubbelbestemming Waarde-Landschap (artikel 28);
- Gebiedsaanduiding vrijwaringszone - dijk (artikel 34.4).

Figuur 1 geeft een uitsnede van de verbeelding van bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016²⁰ ter plaatse van voorgenomen ontwikkeling. Het benodigde ruimtebeslag voor de gewijzigde versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal is weergegeven met een rode arcering.

Figuur 3: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 ter plaatse van de gewijzigde versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal

Bestemmingsplantoets

In de onderstaande tabel is de bestemmingsplantoets van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal opgenomen.

Bestemming	Volgens de regel is grond bestemd voor	Past binnen BP?	Toelichting
dubbelbestemming Waterstaat -	de waterkering en de waterbeheersing met de daarbij behorende bouwwerken	ja	Binnen deze bestemming zijn onder meer werken ten behoeve van de waterkering toegestaan. De voorziene

²⁰ IMRO code: NL.IMRO.0385.BuitengebiedZ2016-VG02

Waterkering (artikel 30)			versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal staat ten dienste van de waterkering en is onder deze bestemming toegestaan. Om deze reden is de dijkversterking niet strijdig met de bepalingen van artikel 30 van het bestemmingsplan.
enkelbestemming Agrarisch met waarden (artikel 5)	uitoefening veehouderijen en weidebedrijven, extensief recreatief medegebruik, verbouwen van ruwvoergewassen, [...], groen, water, het behoud, herstel en de ontwikkeling van natuurlijke waarden	nee	Binnen de bestemmingsomschrijving is water weliswaar mogelijk gemaakt maar hieronder wordt niet mede verstaan de dijkversterking. Blijkens de toelichting bij het plan doelt de bestemming op wateren zoals sloten en daarbij behorende mogelijkheden tot waterberging. De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal valt hierbuiten en is daarmee strijdig met de agrarische bestemming. Op een deel van deze gronden ligt tevens de dubbelbestemming waterstaat-waterkering. Om deze reden is de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal gedeeltelijk strijdig met de bepalingen van artikel 5 van het bestemmingsplan.
enkelbestemming Natuur (artikel 11)	behoud of het herstel van natuurwetenschappelijke, landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden, agrarisch medegebruik en extensief recreatief medegebruik	nee	De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal past niet binnen deze bestemmingsomschrijving. Om deze reden is de dijkversterking strijdig met de bepalingen van artikel 11 van het bestemmingsplan.
enkelbestemming Verkeer (artikel 17)	wegen, kaden (incl. kaden, voet- /fietspaden etc.)	nee	De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal past niet binnen deze bestemmingsomschrijving. Omdat op deze gronden tevens de dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering ligt, is de dijkversterking daarom toch niet strijdig met de bepalingen van artikel 17 van het bestemmingsplan.
Dubbelbestem- min g Waarde Archeologie 3 (artikel 24)	behoud en bescherming archeologische waarden	ja *	De gronden zijn mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden. Op grond van de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 3' en zijn geen inhoudelijke verboden opgenomen voor het verrichten

			van bepaalde activiteiten. Om deze reden is de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal niet strijdig met de bepalingen van artikel 24 van het bestemmingsplan.
Dubbelbestemming Waarde Archeologie 5 (artikel 26)	behoud en bescherming archeologische waarden	ja *	De gronden zijn mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden. Op grond van de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 5' en zijn geen inhoudelijke verboden opgenomen voor het verrichten van bepaalde activiteiten. Om deze reden is de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal niet strijdig met de bepalingen van artikel 26 van het bestemmingsplan.
Dubbelbestemming Waarde - Landschap (artikel 28)	behoud en herstel van landschappelijke waarden in het gebied	ja *	Op grond van de bestemming zijn gronden mede bedoeld voor het behoud en het herstel van landschappelijke waarden. Op deze gronden mag niet worden gebouwd. Van bouwen ter plaatse van deze dubbelbestemming is geen sprake. Om deze reden is de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal niet strijdig met de bepalingen van artikel 28 van het bestemmingsplan.
Vrijwaringszone - dijk (artikel 34.4)	ter plaatse van deze aanduiding mag niet eerder worden gebouwd nadat de dijkbeheerder gedurende drie weken in de gelegenheid is gesteld om schriftelijk advies uit te brengen	ja	Ten behoeve van de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal wordt niet gebouwd. De dijkversterking is daarom niet strijdig met de bepalingen van artikel 34.4 van het bestemmingsplan.

Conclusie

De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal past niet binnen de bepalingen van de enkelbestemmingen 'Agrarisch met Waarden' (artikel 5) en 'Natuur' (artikel 11) van bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 voor het deel waar niet tevens de dubbelbestemming 'Waterstaat-waterkering' (artikel 30) geldt. De voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal past tevens niet binnen de bepalingen van de enkelbestemming 'Verkeer' (artikel 17) van bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016. Omdat er op de gronden waar de enkelbestemming 'Verkeer' rust, tevens de dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering rust, is de voorziene versterkingsoplossing ter hoogte van de Bedijkte Waal niet strijdig met de bepalingen van de enkelbestemming Verkeer van bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016. Er is een planologische procedure benodigd om de dijkversterking ruimtelijk in te passen ter plaatse van de gronden waar de enkelbestemmingen 'Agrarisch met Waarden' en 'Natuur' van

bestemmingsplan Buitengebied Zeevang 2016 op rusten en waar geen dubbelbestemming
'Waterstaat-waterkering' rust.

hoogheemraadschap
**Hollands
Noorderkwartier**

ALLIANTIE MARKERMEERDIJKEN